Regionale Verschillen in Niet-Uitkeringsgerechtigde Werklozen

Regional Differences in Unemployed Non-Recipients

Masterscriptie Sociologie Arbeidsrelaties en Levensloop

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen

Naam:	Tobi Vos
Studentnummer:	S3456935
Maand / Jaar:	April 2025
Scriptiebegeleider:	Andreas Flache
Referent:	Zoltán Lippényi
Stageplaats:	Hanze

Abstract

Dit onderzoek analyseert de regionale verschillen van niet-uitkeringsgerechtigden (nuggers) in de arbeidsmarktregio's Groningen en Noord-Drenthe en onderzoekt in hoeverre deze verschillen verklaard kunnen worden door zowel individuele kenmerken als regionale factoren. Het onderzoek richt zich op de invloed van factoren zoals leeftijd, geslacht, inkomensafhankelijk, opleidingsniveau en de stedelijkheid van de regio. Hypothesen worden opgesteld die de impact van deze factoren op zowel individueel als regionaal niveau verkennen.

Door gebruik te maken van kwantitatieve analyses van CBS-microdata, werden verschillende factoren onderzocht die de kans bepalen dat een werkloze als nugger wordt geclassificeerd. De resultaten tonen aan dat jongere werklozen vaker als nugger worden geclassificeerd dan oudere werklozen, en dat werklozen met een startkwalificatie en vrouwelijke werklozen een grotere kans hebben om nugger te zijn. Regionaal laten de analyses zien dat stedelijke gebieden een grotere concentratie van jonge, hoogopgeleide nuggers kennen, terwijl landelijke gebieden vaker oudere en lager opgeleide werklozen omvatten. Leeftijd en opleidingsniveau blijken de regionale verschillen in nugger populatie niet te verklaren, ook geslacht en inkomensafhankelijk leveren geen significante bijdrage aan de ruimtelijke variatie.

Methodologisch gezien kent het onderzoek enkele beperkingen, zoals het gebruik van slechts twee stedelijkheidscategorieën en een relatief klein aantal gemeenten. Toch bieden de resultaten belangrijke inzichten voor beleidsmakers, met name voor het ontwikkelen van gerichte beleidsinterventies die regionale verschillen en sociale ongelijkheden kunnen verminderen. Voor toekomstig onderzoek wordt aanbevolen om een breder scala aan gemeenten en arbeidsmarktregio's te betrekken, evenals kwalitatief en longitudinaal onderzoek naar de ervaringen van nuggers. Dit zou kunnen bijdragen aan een completer beeld van de oorzaken en gevolgen van het nugger-zijn in verschillende regio's.

Inhoudsopgave

Abstract 3
1 Introductie 6
1.1 Wie zijn de niet-uitkeringsgerechtigden (nuggers)? 6
1.2 Maatschappelijke relevantie 7
1.3 wetenschappelijke relevantie 9
1.4 Sociologische relevantie 10
2 Theoretisch kader 11
2.1 Menselijk kapitaal 11
2.2 Sociaal kapitaal 12
2.3 Gendernormen 13
2.3.1 Historische Ontwikkeling van Genderrollen in Nederland 14
2.3.2 Regionale Verschillen en Gendernormen 14
2.4 Inkomensafhankelijk 15
3 Methoden 17
3.1 Microdata 17
3.2 Samenstelling van de analyse populatie 18
3.3 Operationalisatie van variabelen 19
3.4 Analyse opzet 20
3.4.1 Logistische regressie 20
3.4.2 Mediatie effect 21
4 Resultaten 23
4.1 Univariate statistieken 23
4.2 Bivariate statistieken 25
4.2.1 Bivariate statistieken van de deelpopulatie 25
4.2.2 Bivariate statistieken van de steekproef 27
4.2.3 Bivariate statistieken: Deelpopulatie ten opzichte van de steekproef 29
4.3 Evaluatie en validatie van de statistische modellen 29
4.4 Hypothesetoetsing 30
4.4.1 Logistische regressie 30
4.4.2 Mediatieanalyse 33
4.5 Resultaten 36
5 Conclusie 38
6 Discussie 38
6.1 Validiteit 38
6.2 Interpretatie van de resultaten 40

6.3 Implicaties....41
7 Literatuurlijst....43
Bijlage: Commands....49

1 Introductie

Sinds 2022 kenmerkt de Nederlandse arbeidsmarkt zich door krapte, waarin het aantal openstaande vacatures het aantal werklozen overstijgt (WERKbedrijf, 2021; Centraal Bureau voor de Statistiek, z.d.-j). Deze situatie vormt een belemmering voor de economische groei van bedrijven (Turrell et al., 2018). Dit probleem doet zich niet alleen landelijk voor, maar heeft ook regionale variaties.

Het landelijke gebied van Groningen en Noord-Drenthe wordt gekenmerkt door vergrijzing en ontgroening (Centraal Bureau voor de Statistiek, z.d.-h). Vooral in Oost-Groningen is sprake van een relatief hoog percentage gepensioneerden, een fenomeen dat bekendstaat als "Drentenieren," waarbij welgestelde ouderen vanuit stedelijke gebieden naar het platteland verhuizen (Kooiman, 2020). Tegelijkertijd zorgen factoren zoals selectieve migratie – waarbij werkenden verhuizen naar gebieden met betere kansen – voor een verhoogde werkloosheid in deze regio (van Dijk, 2001). Aan de andere kant heeft de stad Groningen een compleet andere dynamiek, met een grote instroom van studenten en kennismigranten. Deze verschillen in bevolkingssamenstelling en economische omstandigheden hebben een impact op de verdeling van werklozen, waaronder niet-uitkeringsgerechtigden, oftewel nuggers.

Een niet-uitkeringsgerechtigde (nugger) — een persoon jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd die momenteel geen betaald werk verricht en geen recht heeft op, of geen gebruik maakt van, uitkeringen of arbeidsondersteuning vanuit sociale voorzieningen of sociale verzekeringen — vormt een belangrijke, maar relatief onzichtbare groep binnen de arbeidsmarkt. Traditioneel beleid richt zich vaak op uitkeringsgerechtigden, waardoor nuggers minder aandacht krijgen (Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 2022b). Dit is opvallend gezien de beleidsdoelstelling om "ongekend talent," waaronder nuggers, meer te betrekken bij de arbeidsmarkt (Wetten.nl - Regeling - Participatiewet - BWBR0015703, 2024).

Hoewel de arbeidsmarktregio Groningen en Noord-Drenthe beleidsmatig gericht is op het vergroten van arbeidsparticipatie, ontbreekt een systematisch inzicht in regionale verschillen in nuggers en de onderliggende oorzaken. Het verschil tussen stedelijke en landelijke gebieden lijkt hierbij mogelijk een rol te spelen. Dit onderzoek richt zich daarom op het analyseren van deze regionale verschillen en de invloed van populatiekenmerken op de aanwezigheid van nuggers. Hiermee beoogt het onderzoek niet alleen een bijdrage te leveren aan het wetenschappelijke debat, maar ook concrete aanknopingspunten te bieden voor het ontwikkelen van effectiever beleid rondom nuggers en arbeidsparticipatie.

1.1 Wie zijn de niet-uitkeringsgerechtigden (nuggers)?

Om te begrijpen wat een nugger is, moet je eerst begrijpen wie werkloos is. Het CBS definieert een werkloze als iemand die tussen de 15 en 75 jaar oud is, geen betaald werk heeft, actief op zoek is naar werk en direct beschikbaar is voor werk (Centraal Bureau voor de Statistiek, z.d.-l). Iedereen die een

uitkering ontvangt op grond van de WW of Participatiewet is verplicht ingeschreven te staan (Wetten.nl - Regeling - Participatiewet - BWBR0015703, 2024).

Volgens de CBS-definitie is een nugger ook werkloos. Echter, naast deze ‘zichtbare’ nuggers zijn er ook ‘onzichtbare’ nuggers in de samenleving. Het CBS definieert nuggers als: Een persoon jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd, die als werkloze werkzoekende staat geregistreerd bij het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV) en die geen recht heeft op een uitkering of arbeidsondersteuning op grond van de Participatiewet of de Werkloosheidswet, de Wet inkomensvoorziening oudere werklozen, de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen, de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen, de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, de Toeslagenwet, de Tijdelijke wet beperking inkomensgevolgen arbeidsongeschiktheidscriteria, de Algemene nabestaandenwet dan wel op grond van een regeling, die met deze wetten naar aard en strekking overeenstemt (Centraal Bureau voor de Statistiek, z.d.-g).

Deze definitie omvat alleen de zichtbare nuggers. De groep ‘onzichtbare’ nuggers bestaat uit personen die geen recht hebben op, of geen gebruik maken van, inkomensondersteunende voorzieningen zoals de algemene bijstand (Ministerie van Algemene Zaken, 2023; Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 2022a).

In dit onderzoek worden zichtbare en onzichtbare nuggers als één groep beschouwd. Zij worden gedefinieerd als personen jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd die op dit moment geen betaald werk hebben en geen recht hebben op een uitkering of arbeidsondersteuning uit sociale voorzieningen of sociale verzekeringen, of hier geen gebruik van maken.

De nuggers worden in dit onderzoek vergeleken met uitkeringsontvangers, een groep die bestaat uit personen die via de sociale zekerheid recht hebben op sociale voorzieningen. Personen die een uitkering ontvangen op basis van een sociale verzekering, zoals de WW-uitkering, worden buiten beschouwing gelaten, omdat gemeenten geen financiële verantwoordelijkheid dragen voor deze groep, in tegenstelling tot de bijstandsontvangers. De werklozen worden in dit onderzoek aangeduid als nuggers en uitkeringsontvangers.

1.2 Maatschappelijke relevantie

Vanuit maatschappelijk oogpunt komen nuggers in beeld bij het maken en uitvoeren van beleid. De Participatiewet verplicht elke gemeente om lokaal beleid te ontwikkelen ter ondersteuning van nuggers, wanneer zij dit noodzakelijk acht. Gemeenten stellen op basis van de Participatiewet beleid op voor bijstandsontvangers, omdat zij hier financieel belang bij hebben. Voorzieningen voor nuggers brengen daarentegen uitsluitend kosten met zich mee. Een scan van de lokale verordeningen in de arbeidsmarktregio Groningen en Noord-Drenthe toont aan dat gemeenten deze

noodzakelijkheidsbepaling integraal hebben overgenomen (Groningen, 2024). Zowel in de wet als in de verordeningen is echter niet nader gespecificeerd wat wordt verstaan onder "noodzakelijk achten" voor het aanbieden van voorzieningen.

Tot op heden worden nuggers niet expliciet meegenomen in het maken van beleid of gepast beleid. Naar verwachting zal de krapte op de arbeidsmarkt de komende jaren aanhouden en zelfs alleen maar groter worden (de Beer, 2022; Ekamper & Van Nimwegen, 2018). Historisch gezien waren er meerdere momenten waarop de arbeidsmarktkrapte toenam. Zo groeide de vraag naar arbeidskrachten na de Tweede Wereldoorlog en in de jaren 70, na de oliecrisis (Jennissen, 2013). Ook hebben technologisering en globalisering geleid tot een toenemende vraag naar hoger opgeleid personeel (Raad, 2019). Deze tekorten werden destijds opgevangen door gastarbeiders aan te trekken. De eigen bevolking, waaronder de nuggers, werd daarbij niet direct betrokken bij het oplossen van het tekort. Tegenwoordig, met de toenemende vergrijzing, is er een nieuw arbeidsmarkttekort ontstaan waarbij deze groep nuggers misschien wel de oplossing kan bieden (Ekamper & Van Nimwegen, 2018). Naar verwachting zullen nuggers bij gemeenten steeds meer in de beleidsmatige en politieke belangstelling komen te staan. Effectief beleid vraagt om inzicht in de doelgroep waarop het beleid gericht is.

Daarnaast kunnen nuggers bijdragen aan de arbeidsproductiviteit. Een werkloze die een baan vindt van 24 uur per week draagt immers 24 uur bij aan de arbeidsmarkt. Daarentegen resulteert een verhoging van de werkweek van een deeltijdwerker van 24 naar 32 uur in een toename van slechts 8 uur. Dit illustreert dat het ondersteunen van werklozen bij het vinden van werk potentieel grotere voordelen oplevert voor de arbeidsmarkt dan het stimuleren van deeltijdwerkers om meer uren te werken.

Nuggers vormen echter geen eenduidige groep. Het kunnen pas afgestudeerde, thuiswonende studenten zijn die zich nog niet actief op de arbeidsmarkt begeven, zestigplussers die leven van hun spaargeld totdat ze hun AOW-uitkering en pensioen ontvangen, of huisvrouwen en huismannen die hebben gekozen voor zorgtaken thuis.

Bij het ontwikkelen van arbeidsparticipatiebeleid voor nuggers moet bovendien rekening worden gehouden met de spreiding van de diverse typen nuggers in de arbeidsmarktregio Groningen en Noord-Drenthe. Het landelijke gebied van Groningen en Noord-Drenthe wordt gekenmerkt door vergrijzing en ontgroening, waardoor zich hier relatief meer gepensioneerde nuggers bevinden. Daarnaast is de stad Groningen een echte studentenstad, wat juist kan duiden op veel pas afgestudeerde nuggers (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2018). In dit onderzoek wordt een onderscheid gemaakt tussen het functioneel stedelijke gebied en het landelijke gebied. Het functioneel stedelijke gebied bestaat uit een stad als kern, met daaromheen een gebied waarvan minstens 15% van het personeelsbestand in de stad werkt (OECD, 2012).

1.3 wetenschappelijke relevantie

De groep nuggers, oftewel niet-uitkeringsgerechtigde, is in de wetenschappelijke literatuur slechts beperkt onderzocht. Hoewel het CBS nuggers definieert als werklozen die geen uitkering ontvangen, is er weinig empirisch onderzoek dat specifiek ingaat op hun sociaaleconomische en demografische kenmerken. Deze groep is divers en omvat onder andere huisvrouwen, huismannen, gepensioneerden zonder aanvullend pensioen en personen die leven van eigen vermogen of afhankelijk zijn van een partner. Dit maakt hen een complexe groep om te onderzoeken, mede omdat ze vaak buiten traditionele arbeidsmarktstatistieken vallen.

Dit betekent echter niet dat er helemaal geen literatuur over nuggers bestaat. Het onderzoek van Kröner en collega's (2024) identificeert drie groepen vrouwen zonder betaalde baan en sociaal voordelen. Deze vrouwen voldoen aan de definitie van een nugger. In dit onderzoek werd er vanuit gegaan dat deze groep vrouwen homogeen is, maar dit bleek niet het geval. Vooral vrouwen met een migratieachtergrond ervaren meerdere barrières door intersecterende nadelige factoren, zoals een lage opleiding en hun migratieachtergrond, terwijl de andere groepen juist financieel stabieler zijn.

De studie benadrukt het belang van gericht arbeidsmarktbeleid, zoals het vergemakkelijken van de combinatie van werk en zorg voor jonge moeders of het creëren van aantrekkelijk werk voor vrouwen zonder directe economische noodzaak. Het onderzoek concludeert dat statistische profilering een waardevolle techniek kan zijn voor arbeidsmarktinterventies, maar waarschuwt voor mogelijke risico's op discriminatie. Verdere studies worden aanbevolen om de variatie binnen deze groep beter te begrijpen en het beleid te optimaliseren.

Verder kent de wetenschappelijke literatuur veel onderzoek omtrent deze gendernormen waarin de huisvrouw als nugger voor kan komen. Een voorbeeld van een gendernorm is de wijdverbreide overtuiging dat vrouwen betere verzorgers zijn dan mannen (Scarborough & Sin, 2020). Deze overtuiging fungeert als een krachtige norm, waardoor vrouwen meer tijd besteden aan de zorg voor kinderen en onevenredig vaak vertegenwoordigd zijn in zorgberoepen.

In veel landen worden werklozen exclusief gedefinieerd als personen zonder werk die actief op zoek zijn en een uitkering ontvangen. Dit betekent dat groepen zoals nuggers in internationaal onderzoek vaak buiten beschouwing blijven. Daarbij zijn de sociale zekerheidsstelsels per land uniek, waardoor een vergelijking met dezelfde definitie lastig is. Hierdoor zijn er weinig vergelijkbare studies die inzicht bieden in hoe de regionale context de arbeidsparticipatie van nuggers beïnvloedt. Dit benadrukt de noodzaak van specifiek onderzoek binnen Nederland, waar nuggers wel als aparte groep worden herkend. Hieruit volgt de centrale onderzoeksvraag van deze scriptie:

'In hoeverre bestaan er regionale verschillen in niet-uitkeringsgerechtigde werklozen en in welke mate worden deze verschillen verklaard door de samenstelling van de populatie van werklozen?'

1.4 Sociologische relevantie

In de sociologie staan drie kernvraagstukken centraal: ongelijkheid, sociale cohesie en rationalisering. De arbeidsmarktintegratie van nuggers raakt met name aan de eerste twee. Arbeidsmarktintegratie verwijst naar de mate waarin individuen actief deelnemen aan de arbeidsmarkt. Nuggers behoren tot de groep die (nog) niet is toegetreden en waarvoor integratie een potentieel proces is.

Het ongelijkheidsvraagstuk speelt een rol wanneer een nugger afhankelijk is van het inkomen van een partner, wat kan leiden tot financiële afhankelijkheid binnen het huishouden (Boushey et al., 2001). Daarnaast ontvangen nuggers geen inkomen uit werk of uitkering, wat hen onderscheidt van zowel werkenden als uitkeringsgerechtigden. Hierdoor hebben zij vaak minder toegang tot beleidsmaatregelen gericht op arbeidsmarktparticipatie. Naast economische ongelijkheid kan er ook sprake zijn van geografische verschillen: in Oost-Groningen bijvoorbeeld is de bevolking gemiddeld ouder en is de vergrijzing sterker dan in stedelijke gebieden, wat mogelijk invloed heeft op de positie van nuggers op de arbeidsmarkt (Centraal Bureau voor de Statistiek, z.d.-h).

Het tweede vraagstuk, sociale cohesie, gaat over de verbondenheid van individuen met de samenleving en de mate waarin zij hierin participeren (Roes, 2002). Werk speelt hierin een belangrijke rol, omdat het niet alleen economische zekerheid biedt, maar ook sociale netwerken en maatschappelijke betrokkenheid vergroot. Voor nuggers kan langdurige afwezigheid van de arbeidsmarkt leiden tot een afname van sociaal kapitaal en verbondenheid met werkenden (Winefield et al., 1991). Dit maakt herintreding moeilijker, omdat zij minder toegang hebben tot netwerken die kansen op werk vergroten. Dit kan gevolgen hebben voor hun maatschappelijke participatie en het gevoel van verbondenheid met de samenleving.

2 Theoretisch kader

In dit hoofdstuk ga ik dieper in op regionale verschillen in Groningen en Noord-Drenthe. Ik zal toelichten hoe deze verschillen mogelijk samenhangen met individuele kenmerken en de kans om een nugger te zijn. Daarbij richt ik mij specifiek op factoren als menselijk kapitaal, sociaal kapitaal, gendernormen en inkomensafhankelijkheid.

2.1 Menselijk kapitaal

De opbouw en ontwikkeling van menselijk kapitaal heeft invloed op regiokenmerken (Faggian, Modrego & McCann, 2019). Menselijk kapitaal bestaat uit kennis, vaardigheden en ervaring die een individu bezit (Goldin, 2024). Dit kapitaal beïnvloedt de algehele productiviteit van de economie via de externaliteiten die ermee samenhangen (Faggian et al., 2019). Daarnaast kan menselijk kapitaal ook leiden tot een ruimtelijke herverdeling van productiefactoren. In dit onderzoek duiden we menselijk kapitaal aan met het genoten opleidingsniveau van een individu, omdat dit opleidingsniveau meetbaar is.

Hoogopgeleiden zijn de laatste jaren steeds meer in steden gaan wonen (Stockdale, 2006). Hierdoor zijn productiefactoren zoals menselijke kennis en expertise verschoven naar stedelijke gebieden. Volgens Latten en collega's (2008) wordt Noord-Nederland eveneens gekenmerkt door deze verandering. Mensen die niet verhuizen, zijn doorgaans lager opgeleid en beschikken over minder menselijk kapitaal. Dit leidt tot een toename van inkomensongelijkheid in de Nederlandse regio's. Steden en omliggende gebieden verwerven meer menselijk kapitaal, terwijl landelijke gebieden te maken krijgen met een 'brain drain' (Kooiman, Latten, & Bontje, 2018).

Op individueel niveau kan menselijk kapitaal, oftewel opleidingsniveau, bijdragen aan de zoektocht naar werk (Winters, 2011). Mensen met minder ontwikkeld menselijk kapitaal zijn minder aantrekkelijk op de arbeidsmarkt (Wanberg et al., 2002). Wanneer een individu meer menselijk kapitaal bezit dat aansluit bij de functie-eisen, wordt hij als geschikter beschouwd voor de betreffende baan, wat arbeidsintegratie vergemakkelijkt. Het tegenovergestelde is ook waar: iemand zonder relevante kennis, vaardigheden of ervaring is minder interessant voor werkgevers. Individuen met minder ontwikkelde vaardigheden, kennis en ervaring zullen daarom naar verwachting vaker geen betaalde arbeid verrichten. Zij hebben meer moeite om werk te vinden en behoren vaker tot de werkloze populatie.

Naast opleidingsniveau kan ook verouderde vakkennis of een gebrek aan recente ontwikkelingen invloed hebben op het vinden van werk (Doppelt, 2019). Hierdoor kan het menselijk kapitaal van een individu afnemen, wat de kans verkleint dat iemand aantrekkelijk is voor een werkgever. Dit kan uiteindelijk leiden tot werkloosheid.

Mensen met een lagere opleiding hebben naar verwachting vaker een nadeel op de arbeidsmarkt. Daarnaast wonen zij vaker in gebieden buiten de stad (Latten et al., 2008). Dit geldt in nog sterkere mate voor mensen zonder startkwalificatie. Zij hebben doorgaans meer moeite met het vinden van werk, omdat zij geen diploma bezitten en minder vaak voldoen aan specifieke sollicitatie-eisen. Minder menselijk kapitaal vergroot de kans dat iemand geen baan vindt en werkloos blijft.

Zoals Doppelt (2019) beschrijft, heeft ook een gebrek aan actuele kennis invloed op de kans om werk te vinden. Voor werklozen die onder een bepaald bestaansminimum leven, gelden verplichtingen die bijdragen aan re-integratie op de arbeidsmarkt (Ministerie van Algemene Zaken, 2024b), zoals een sollicitatieplicht en het volgen van cursussen. Wanneer deze verplichtingen ontbreken én er weinig menselijk kapitaal is, wordt de zoektocht naar werk naar verwachting nog moeilijker. Dit verhoogt de kans dat iemand ‘nugger’ is, omdat hij minder menselijk kapitaal bezit en ook niet bekend is met deze verplichtingen. Dit leidt tot de volgende hypothesen:

- H1a: Werklozen zonder startkwalificatie hebben een hogere kans om nugger te zijn dan personen met startkwalificatie.
- H1b: Dit verklaart deels regionale verschillen in de kans om nugger te zijn.

2.2 Sociaal kapitaal

Putnam (2000) bespreekt het concept van ´bonding social capital´ (sterke, homogene netwerken) versus ´bridging social capital´ (diverse, heterogene netwerken). Hij stelt dat landelijke gebieden vaak sterker zijn in bonding social capital, wat leidt tot hechte, maar meer gesloten gemeenschappen. Sociale normen spelen hierbij een belangrijke rol, vooral in het bevorderen van onderlinge hulp en vertrouwen binnen de groep. Bij de zoektocht naar werk toont het model van Sato en Zenou (2015) soortgelijke bevindingen. In dichtbevolkte gebieden hebben mensen meer willekeurige ontmoetingen en interacteren ze met een grotere diversiteit aan mensen (zwakke banden) dan in dunbevolkte gebieden.

De regio waarin een individu woont, beïnvloedt diens sociale netwerk en hoe dit netwerk wordt benut. Een sociaal netwerk bestaat uit ‘weak’ en ‘strong ties’ (Granovetter, 1973). Sterke banden zijn nauwe, persoonlijke relaties die worden gekenmerkt door sterke emotionele betrokkenheid, frequent contact en wederzijds vertrouwen. Voorbeelden zijn familieleden, goede vrienden en hechte collega’s. Zwakke banden daarentegen zijn oppervlakkigere relaties, zoals met kennissen, buren of collega’s waarmee minder frequent contact is. Deze banden hebben minder emotionele betrokkenheid en minder intensieve interactie.

Granovetter (1973) stelt dat zwakke banden vaak krachtiger zijn dan sterke banden als het gaat om het verspreiden van informatie en het verbinden van sociale groepen. Dit komt doordat zwakke banden vaak een brug vormen tussen verschillende netwerken, terwijl sterke banden zich meestal beperken tot een kleine, homogene groep.

Sociaal kapitaal in de arbeidsmarktliteratuur stelt de toegang tot informatie over banen als centraal mechanisme (Trimble & Kmec, 2011). Toegang tot informatie wordt verkregen via sociale contacten. De opbouw van deze contacten kan echter bijdragen aan ongelijkheden op de arbeidsmarkt. Een breder, heterogeen netwerk met meer zwakke banden draagt positief bij aan de zoektocht naar werk (Trimble & Kmec, 2011; Granovetter, 1973). Deze heterogene netwerken komen vaker voor in stedelijke gebieden, terwijl homogene netwerken vaker in landelijke gebieden te vinden zijn (Sato & Zenou, 2015).

Individuen hebben ook invloed op de samenstelling van hun netwerk. McPherson en collega's (2001) stellen dat mensen geneigd zijn soortgelijke personen te zoeken binnen hun netwerk, wat resulteert in homogene netwerken. Zo kiezen mensen vaak vrienden en collega's die zich in dezelfde levensfase bevinden. Naarmate men ouder wordt, groeit deze groep met hen mee, waardoor het netwerk steeds meer bestaat uit leeftijdsgenoten. Deze netwerkkeuzes, die leiden tot homogeniteit, beïnvloeden ook de arbeidsmarktintegratie (McPherson et al., 2001).

Leeftijd is niet de enige dimensie in werkelijkheid behoren mensen echter tot meerdere sociale groepen tegelijk, wat vraagt om een intersectionele benadering (Kalantari, 2021). Voor nuggers kan intersectionaliteit bijvoorbeeld zichtbaar worden in de wisselwerking tussen ouder worden en de samenstelling van het sociale netwerk. Oudere nuggers bevinden zich vaak in netwerken die grotendeels bestaan uit mensen die met (vervroegd) pensioen zijn en doorgaans een hogere opleiding hebben genoten. In netwerken met een hoog aandeel werklozen of gepensioneerden kan bovendien een 'werkloze norm' heersen (Clark, 2003), waardoor niet werken en het nugger-zijn meer geaccepteerd wordt. Dit leidt tot de hypothesen:

- H2a: Naarmate een werkloze ouder wordt, neemt de kans op nugger zijn toe .
- H2b: Dit verklaart deels regionale verschillen in de kans om nugger te zijn.

2.3 Gendernormen

Onderzoek wijst op duidelijke verschillen in sociale normen tussen stedelijke en landelijke gebieden (Scarborough & Sin, 2020). Sociale normen zijn gedeelde handelingsregels binnen een bepaalde samenleving of groep, die bepalen wat als normaal en acceptabel gedrag wordt beschouwd voor de leden van die groep (Cislaghi & Heise, 2020). Deze normen kunnen variëren tussen groepen, afhankelijk van factoren zoals opleiding, culturele achtergrond en geografische locatie.

Normen kunnen ook specifiek gelden voor mannen of vrouwen; in dat geval spreken we van gendernormen. Gendernormen zijn sociale regels die bepalen welke acties als passend en acceptabel worden beschouwd voor vrouwen en mannen binnen een specifieke groep of samenleving (Cislaghi & Heise, 2020). Deze normen zijn verweven in zowel formele als informele instituties, diep geworteld in denkpatronen, en worden voortdurend gevormd en herhaald door sociale interacties. Ze beïnvloeden

de (vaak ongelijke) toegang van vrouwen en mannen tot hulpbronnen en vrijheden, wat een impact heeft op hun stem, macht en gevoel van eigenwaarde.

Een bekend voorbeeld van gendernormen is de overtuiging dat vrouwen betere verzorgers zijn dan mannen (Scarborough & Sin, 2020). Deze norm leidt ertoe dat vrouwen meer tijd besteden aan zorgtaken, zowel binnen het gezin als in zorgberoepen. Dit heeft gevolgen voor de arbeidsmarktdeelname van vrouwen en versterkt traditionele rollenpatronen.

2.3.1 Historische Ontwikkeling van Genderrollen in Nederland

Historisch gezien waren de rollen van mannen en vrouwen in Nederland sterk gescheiden. Tijdens (2006) beschrijft hoe de arbeidsparticipatie van vrouwen de afgelopen 60 jaar aanzienlijk is veranderd. Waar gehuwde vrouwen vroeger vaak stopten met werken na hun huwelijk of de geboorte van hun eerste kind, blijven zij tegenwoordig vaker actief op de arbeidsmarkt. De arbeidsparticipatie van vrouwen is meer dan verdubbeld sinds de jaren zestig.

Een belangrijke factor achter deze verschuiving is de verplaatsing van huishoudelijke productie naar de marktsector (Tijdens, 2006). Taken zoals naaien en kleding herstellen, die vroeger veel tijd in beslag namen, worden nu nauwelijks nog thuis uitgevoerd (Huberman & Minns, 2007). Deze trend heeft geleid tot een daling in huishoudelijke arbeidstijd en meer ruimte voor vrouwen om te participeren op de arbeidsmarkt.

Toch blijven traditionele gendernormen een rol spelen. Zo kiezen vrouwen vaker voor deeltijdwerk om zorgtaken op zich te nemen, wat resulteert in een lagere arbeidsmarktdeelname in vergelijking met mannen (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2023). Het Centraal Bureau voor de Statistiek (2023c) laat zien dat de verdeling van zorgtaken tussen mannen en vrouwen nog steeds ongelijk is, wat een weerspiegeling is van diepgewortelde sociale normen.

2.3.2 Regionale Verschillen en Gendernormen

Naast nationale trends spelen regionale verschillen een belangrijke rol in hoe gendernormen worden waargenomen en uitgevoerd. In landelijke gebieden zijn gemeenschappen vaak hechter en meer gericht op traditionele rollen, terwijl stedelijke gebieden meer diversiteit en modernere opvattingen bieden (Putnam, 2000). Dit kan resulteren in sterkere traditionele gendernormen in landelijke gebieden.

Evans (2019) stelde vast dat de migratie van plattelandsvrouwen naar stedelijke centra in Cambodja gepaard ging met een grotere steun voor vrouwenonderwijs en werkgelegenheid. Deze verandering werd toegeschreven aan intensievere interacties met vrouwen in leiderschapsposities en mannen die actief bijdragen aan gezinstaken. Hoewel Cambodja een heel andere context heeft dan westerse landen, zijn er toch vergelijkbare trends waargenomen in beide situaties. In de Verenigde Staten tonen kwalitatieve vergelijkende studies aan dat regionale culturele normen de perceptie van seksuele identiteit en mannelijkheid beïnvloeden (Scarborough & Sin, 2020). Dit benadrukt hoe

lokale culturele normen verwachtingen vormgeven over hoe individuen zichzelf presenteren en met anderen omgaan.

De sociale norm dat vrouwen vaker zorgtaken op zich nemen, leidt tot een grotere kans dat zij thuis blijven en minder deelnemen aan de arbeidsmarkt. Deze normen kunnen regionaal variëren, waarbij landelijke gebieden doorgaans meer traditionele rolpatronen kennen. Vrouwen in deze context kiezen daardoor mogelijk sneller voor een afhankelijke positie als nugger. Op basis van bovenstaande theorieën zijn de volgende hypothesen geformuleerd:

- H3a: De kans dat een werkloze een nugger is, wordt deels verklaard door het geslacht van deze persoon.
- H3b: Dit verklaart deels regionale verschillen.

2.4 Inkomensafhankelijk

Regionale verschillen in de aanwezigheid van nuggers (niet-uitkeringsgerechtigde werklozen) kunnen deels worden verklaard door economische factoren, zoals inkomensafhankelijkheid. Een belangrijke vraag is in hoeverre de economische noodzaak om te werken verschilt tussen regio's en hoe dit samenhangt met de samenstelling van de populatie. In het landelijke gebied van de arbeidsmarktregio Groningen en Noord-Drenthe, een grensregio, en in het stedelijke gebied kunnen specifieke sociaaleconomische en demografische kenmerken bijdragen aan deze verschillen.

Uit onderzoek blijkt dat de economische noodzaak een belangrijke extrinsieke motivator is voor individuen om werk te zoeken of te accepteren (Wanberg et al., 2002). Voor nuggers speelt deze noodzaak echter in mindere mate, omdat zij geen recht hebben op een uitkering. In theorie zouden zij financieel afhankelijk moeten zijn van hun eigen vermogen of het inkomen van een partner. Hoewel nuggers nog steeds een intrinsieke motivatie kunnen hebben om meer dan alleen in levensonderhoud te voorzien, is de economische druk voor hen doorgaans lager dan voor werklozen die wél een uitkering ontvangen.

De inkomensafhankelijkheid van nuggers kan ook regionale verschillen verklaren. Grensregio's, zoals het landelijke gebied van Groningen en Noord-Drenthe, kennen naar verhouding meer inwoners van buitenlandse herkomst (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2023b). Voor personen die hun partner vanuit het buitenland naar Nederland halen, geldt een inkomenseis die hoger ligt dan de grens voor uitkeringsgerechtigden (Naturalisatiedienst, 2024; Ministerie van Algemene Zaken, 2024a). Hierdoor kan de partner, die niet actief deelneemt aan de arbeidsmarkt, als nugger worden beschouwd.

In de stad Groningen zien we een andere dynamiek. Hier wonen veel kennismigranten en expats, van wie de partners vaak geen betaald werk verrichten (Centraal Bureau voor de Statistiek,

2023a). Deze groep concentreert zich voornamelijk in de stad en draagt bij aan een hoger aandeel nuggers in het stedelijke gebied.

Door deze verschillen in inkomensafhankelijkheid tussen landelijke en stedelijke gebieden kunnen regionale variaties in de verdeling van nuggers worden verklaard. Dit leidt tot de volgende hypothesen:

- H4a: De kans dat een werkloze nugger is, is groter als het individu een huishouden deelt met een persoon met inkomen.
- H4b: Dit verklaart deels regionale verschillen

3 Methoden

Dit hoofdstuk biedt een overzicht van de dataset en de verzamelingsmethode van de data. Daarnaast worden de operationalisaties van de variabelen die in de analyse worden gebruikt, besproken. Tot slot wordt beschreven hoe de analyse in dit onderzoek is uitgevoerd.

3.1 Microdata

In dit onderzoek wordt gebruikgemaakt van microdata van het CBS om analyses uit te voeren op de nuggers, en uitkeringsontvangers en hoe zij verspreid zijn in bepaalde regio's. Hierbij wordt gebruikgemaakt van een puntmeting gehanteerd op 1 januari 2022, omdat dit de meest recente complete dataset is die het CBS heeft. Bovendien was de arbeidsmarkt in 2022 krap, een situatie die door de huidige trend van vergrijzing naar verwachting aanhoudend zal zijn.

Het CBS heeft de wettelijke taak om statistieken te maken over een groot aantal maatschappelijke onderwerpen en deze openbaar te maken (Centraal Bureau voor de Statistiek, z.d.-b). Hiervoor verzamelt het CBS data van personen en bedrijven, zowel door zelf enquêtes af te nemen als door gebruik te maken van bestaande registraties, zoals het bevolkingsregister.

De data die in dit onderzoek worden gebruikt, zijn microdata. Microdata zijn koppelbare data op persoons-, bedrijfs- en adresniveau waarmee bepaalde instellingen onder strikte voorwaarden zelf statistisch onderzoek kunnen doen (Centraal Bureau voor de Statistiek, z.d.-f). Deze data bestaan niet uit zelf afgenomen enquêtes maar uit data uit het bevolkingsregister. Dit betekent dat alleen geregistreerde mensen in Nederland onderdeel zijn van de datasets. Mensen die bijvoorbeeld illegaal in Nederland verblijven, kunnen niet worden meegenomen omdat er van hen geen data bekend zijn. Deze groep is naar verwachting vrij klein en zal weinig vertekening veroorzaken in de data-analyse (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2020).

In dit onderzoek worden vijf CBS micro-datasets gebruikt. De eerste dataset 'de persoonskenmerken van personen in de basisregistratie persoonsgegevens' (Centraal Bureau voor de Statistiek, z.d.-c). Dit biedt de mogelijkheid om alle personen die in Nederland geregistreerd zijn, te achterhalen, waarbij gegevens zoals leeftijd en geslacht worden weergegeven. Voor deze variabele geldt dat voor nooit-ingezetenen deze informatie niet beschikbaar is.

De tweede dataset die gebruikt wordt, is de 'persoons-sociaaleconomische categorie'. Hier wordt aangegeven tot welke groep van de bevolking een individu behoort (Centraal Bureau voor de Statistiek, z.d.-i). In de dataset is een verdeling tussen verschillende groepen mensen aangebracht. Aan de hand van deze verdeling kunnen de nuggers en uitkeringsontvangers in kaart worden gebracht.

De derde dataset is 'adresrugnummer met gemeente-, wijk- en buurtcode'. Deze dataset bevat alle adressen uit het Geografisch Basisregister (GBR), de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) en

het Woningregister (WRG) die zijn opgenomen in de ‘Adresrug’ (Centraal Bureau voor de Statistiek, z.d.-a).

De vierde dataset die gebruikt wordt, is de dataset ‘Inkomen van personen’ (Centraal Bureau voor de Statistiek, z.d.-e). De inkomensstatistiek maakt gebruik van gegevens die ontleend zijn aan administraties, waarvan de belangrijkste dataleverancier de Belastingdienst is. Hierin staat of een persoon de hoofdkostwinner is of dat hij of zij dit niet is.

De vijfde dataset betreft het ‘hoogst behaalde/gevolgde opleidingsniveau’. Deze dataset is gebaseerd op gegevens uit verschillende registers en de Enquête Beroepsbevolking (EBB). Door het gebruik van meerdere jaargangen beschikt deze dataset over een hoge dekkingsgraad (2018: ruim 11,5 miljoen personen). Ondanks deze hoge dekkingsgraad dekt het bestand niet de volledige populatie. Een deel van de informatie is volledig, terwijl de rest afkomstig is uit steekproefdata (EBB). Een voorbeeld van ontbrekende informatie betreft opleidingen die in het buitenland zijn gevolgd; hiervoor wordt een schatting gemaakt op basis van de EBB (Centraal Bureau voor de Statistiek, z.d.-d).

3.2 Samenstelling van de analyse populatie

Uiteindelijk worden deze vijf datasets samengevoegd tot één databestand. Hierin staat per individu aangegeven wat de leeftijd, het geslacht, of de persoon de hoofdkostwinner is en zijn of haar opleidingsniveau. Daarbij is ook de woonplek aan het individu gekoppeld en wat zijn of haar sociaaleconomische categorie is. De data van de totale populatie geregistreerde mensen in Nederland bestaat uit 17.310.890. Hiervan wonen er 748.478 in de arbeidsmarktregio Groningen en Noord-Drenthe.

In deze uiteindelijke dataset worden alleen individuen meegenomen die ouder dan 18 en jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd zijn. Daarbij worden de mensen gefilterd op de sociaaleconomische categorie waartoe zij behoren. Een individu kan behoren tot de volgende categorieën: werknemer, directeur-grootaandeelhouder, zelfstandig ondernemer, overige zelfstandige, ontvanger werkloosheidsuitkering, ontvanger bijstandsuitkering, ontvanger uitkering sociale voorzieningen overig, ontvanger uitkering ziekte/AO, ontvanger pensioenuitkering, nog niet schoolgaand/scholier/student met inkomen, nog niet schoolgaand/scholier/student zonder inkomen, overig zonder inkomen en meewerkend gezinslid. In dit onderzoek worden alleen de nuggers en uitkeringsontvangers meegenomen. Daarom wordt alleen gebruikgemaakt van de variabelen 'niet schoolgaand/scholier/student zonder inkomen' en 'overig' als nugger. Daarbij worden studenten en scholieren uit de data gehaald. De groep uitkeringsontvangers bestaat uit 'ontvanger bijstandsuitkering' en 'ontvanger uitkering sociale voorzieningen overig'.

Daarbij worden ook alleen mensen meegenomen die ingeschreven staan op een woonadres in arbeidsmarktregio Groningen en Noord-Drenthe. Na de toevoeging van de leeftijdsrestrictie en het

definiëren van werklozen bevat de dataset nog 83.453 respondenten. Bij samenvoegen van de variabele kostwinner traden er 4 missende waardes op. Deze zijn dan ook uit de data verwijderd, omdat gegevens voor hen ontbraken. Ook zijn respondenten waarvan het opleidingsniveau niet bekend is uit de dataset gehaald voor de verdere analyses. Deze groep bestond uit 20.361 individuen waardoor er nog maar 63.088 mensen in de data zitten. De datasets van 63.088 respondenten zal worden vergeleken met de dataset van 83.453 respondenten. In de univariate en bivariate analyses wordt de opleidingsvariabele uitsluitend gebaseerd op de 63.088 individuen, aangezien voor de overige 20.361 geen informatie over opleidingsniveau beschikbaar is. De dataset waarop de regressie analyses worden uitgevoerd bevat 63.088 respondenten.

3.3 Operationalisatie van variabelen

De variabele leeftijd geeft de leeftijd van het individu weer in jaren. Een individu kan een leeftijd hebben tussen de 18 en de pensioengerechtigde leeftijd, wat in het jaar 2022 66 jaar en 4 maanden is.

De variabele geslacht geeft aan of het individu man of vrouw is. De waarde 0 staat voor man en de waarde 1 staat voor vrouw.

De hoofdkostwinner-variabele is zo gecodeerd dat 0 betekent dat de persoon geen hoofdkostwinner is en 1 betekent dat de persoon hoofdkostwinner is. Dit is gedaan met de variabele die de positie van de persoon in het huishouden ten opzichte van de hoofdkostwinner weergeeft. Hier zijn de variabelen: (1) Hoofdkostwinner zonder partner en (2) Hoofdkostwinner met partner gehercodeerd naar hoofdkostwinner. En de variabelen: (3) Gehuwde partner; (4) Ongehuwde partner; (5) Minderjarig kind; (6) Meerderjarig kind; (7) Overig huishoudenslid zijn gecodeerd naar niet-hoofdkostwinner. De onbekenden in de dataset met (9) Huishouden onbekend zijn uit de data gehaald. Wat zoals eerder beschreven slecht 4 respondenten bedroeg.

In de arbeidsmarktregio Groningen en Noord-Drenthe zal een onderscheid gemaakt worden tussen het functionele stedelijke gebied en het landelijke gebied. Het functioneel stedelijk gebied bestaat uit een stad als kern met daaromheen een gebied waarvan minstens 15% van het personeelsbestand in de stad werkt (OECD, 2012). Alles wat buiten dit functioneel stedelijk gebied ligt, wordt gezien als landelijk gebied. Tot het landelijk gebied behoren de gemeenten Midden-Groningen, Oldambt, Westerwolde en Stadskanaal. Tot het stedelijk gebied horen: AA en Hunze, Assen, Eemsdelta, Groningen, het Hogeland, Noordenveld, Pekela, Tynaarlo, Veendam en Westerkwartier. Het landelijk gebied krijgt als dummyvariabele de waarde 0 en het stedelijk gebied de waarde 1.

Voor de sociaaleconomische categorie van het individu worden nuggers aangeduid met 1 als groep 'niet schoolgaand zonder inkomen en overig'. En uitkeringsontvangers behoren tot de waarde 0 en dat zijn mensen die een bijstandsuitkering of uitkering sociale voorzieningen overig ontvangen.

Tot slot wordt in dit onderzoek een onderscheid gemaakt tussen drie opleidingsniveaus. Deze niveaus zijn opgebouwd uit 18 gedetailleerde opleidingscategorieën. De onderliggende 18 categorieën zijn ingedeeld naar het al dan niet behalen van een startkwalificatie, het hebben van een midden opleiding en hoogopgeleiden. Personen zonder startkwalificatie vallen onder het niveau laag opgeleid, en hebben een van de volgende opleidingsvormen voltooid: (1111) Basisonderwijs gr1-2, (1112) Basisonderwijs gr3-8, (1211) Praktijkonderwijs, (1212) Vmbo-b/k, (1213) Mbo1, (1221) Vmbo-g/t en (1222) Havo-, vwo-onderbouw. De groep midden opgeleid bestaat uit personen die een middelbare opleiding hebben voltooid, waaronder: (2111) Mbo2, (2112) Mbo3, (2121) Mbo4, (2131) Havo-bovenbouw en (2132) Vwo-bovenbouw. Tot de groep hoog opgeleid behoren personen met een hbo- of wo-diploma, waaronder: (3111) Hbo-associate degree, (3112) Hbo-bachelor, (3113) Wo-bachelor, (3211) Hbo-master, (3212) Wo-master en (3213) Doctor. Voor de analyses zijn vervolgens twee dummyvariabelen gecreëerd: één voor middelbaaropgeleiden en één voor hoogopgeleiden. Personen met een lage opleiding vormen de referentiecategorie (waarde 0 op beide dummies).

3.4 Analyse opzet

Eerst wordt een univariate analyse uitgevoerd om beschrijvende statistieken te verkrijgen van de analyse populatie en deelpopulatie. Vervolgens wordt hiervoor ook een bivariate analyse uitgevoerd om de samenhang tussen variabelen te onderzoeken met behulp van correlaties. Deze analyses worden gedaan om de verschillen te observeren tussen de populatie en de steekproef. Daarnaast worden deze resultaten onder andere gebruikt om richtingen van relaties te bergrijpen en de hypothesen te ondersteunen. Om de hypothesen en zo ook de onderzoeksvraag te beantwoorden wordt een logistische regressie analyse uitgevoerd. Hierbij wordt in verschillende stappen het model opgebouwd, waarbij zowel regionale als individuele kenmerken worden meegenomen. Hierbij wordt ook een mediatie analyse uitgevoerd die hieronder nader wordt toegelicht. De uiteindelijke doelstelling is om te achterhalen welke factoren van invloed zijn op samenstelling van de groep en hoe deze factoren op verschillende niveaus samenhangen. Naast deze analyses wordt ook een evaluatie en validatie van de statistische modellen uitgevoerd.

3.4.1 Logistische regressie

De logistische regressie analyse heeft een vijftal modellen. De volgorde van toevoeging van de variabelen gebeurt op basis van de correlatie tussen de afhankelijke variabele (nugger) en de onafhankelijke variabelen. Dit is belangrijk om te controleren of variabelen sterk samenhangen en hetzelfde effect verklaren, wat kan leiden tot multicollineariteit. Voor deze modellen wordt ook de oddsratio´s berekent om een goed beeld te krijgen van effecten van de variabelen op de afhankelijke variabele. Naar verwachting zal het regionale effect verder afnemen naarmate meer individuele factoren worden meegenomen, aangezien deze factoren kunnen helpen om verschillen binnen regio's te verklaren. In figuur 1 is de systematische weergave gegeven van de te onderzoeken verbanden.

Figuur 1: Systematisch model logistische regressie

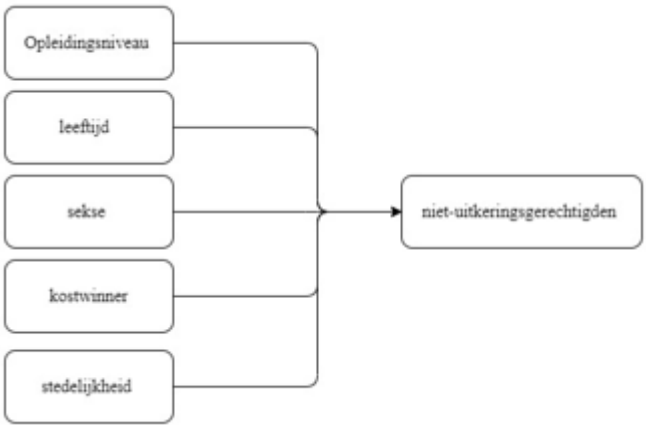

3.4.2 Mediatie effect

Het eerste model in de analyse is het lege model waarin uitsluitend de afhankelijke variabele nuggers wordt meegenomen. Dit lege model dient als referentiepunt voor verdere uitbreidingen van het model en helpt bij het inzichtelijk maken van de proportie van mensen die als nugger worden geclassificeerd. Het doel van deze eerste stap is om een nulmeting te creëren die gebruikt wordt om effecten van zowel regionale en individuele factoren te identificeren.

Bij het tweede model wordt het eerste model uitgebreid met de variabele regioverschillen. Hierin wordt een onderscheid gemaakt tussen landelijke en stedelijke gebieden. Dit tweede model maakt het mogelijk om de invloed van regionale verschillen te analyseren: hoe groot is het aandeel nuggers in landelijke gebieden ten opzichte van stedelijke gebieden?

Vervolgens wordt er onderzocht of er een verband is tussen de mediatie variabele (leeftijd, opleidingsniveau, geslacht en kostwinner.) en de afhankelijke variabele nuggers. Dit wordt gedaan om te kijken of er wel een effect is voordat we het hierboven genoemde directe effect vergelijken met het indirecte effect.

Na het opnemen van regionale verschillen in model 2 worden in de derde stap individuele variabelen toegevoegd. Deze variabelen zijn leeftijd, opleidingsniveau, geslacht en kostwinner. Elke variabele wordt afzonderlijk toegevoegd aan het tweede model, waardoor er vier modellen ontstaan. Hierdoor kan worden vastgesteld welke variabele bijdraagt aan het verklaren van het verschil in het aandeel nuggers.

Allereerst wordt onderzocht of er een significante verandering optreedt in het model met clusters tussen het directe en het indirecte effect. Vervolgens worden met behulp van de

bootstrapmethode de betrouwbaarheidsintervallen van het directe en het indirecte effect vergeleken om mediatie vast te stellen.

Voor deze analysemethode is gekozen omdat clustering leidt tot een toename van de standaardfouten, waardoor het moeilijker wordt om betrouwbare uitspraken over mediatie te doen.

De verwachting is dat het regionale effect op de kans om nugger te zijn zal afnemen naarmate de individuele variabelen worden toegevoegd. In figuur 2 is een systematische weergave van de mediatieanalyse opgenomen.

Figuur 2: Systematisch model mediatie analyse

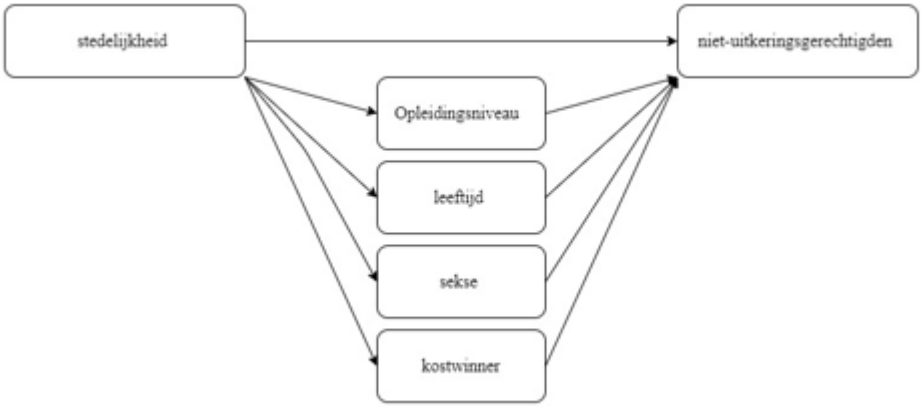

4 Resultaten

In het resultatenhoofdstuk wordt de toetsing van hypothesen en een analyse van de statistieken beschreven. Aan de hand van een uitgevoerde logistische regressieanalyses en assumptie controle. Voordat deze analyses worden uitgevoerd, worden eerst de univariate en bivariate statistieken behandeld. Deze statistieken geven inzicht in de samenhang en verdeling van de variabelen die later worden opgenomen in het model. In deze paragraaf wordt, voorafgaand aan de toetsing van de hypothesen, de evaluatie van de gebruikte statistische modellen besproken. Hierbij wordt een beoordeling gegeven van de kwaliteit van de betreffende modellen. Tevens worden de aannames gecontroleerd en eventuele uitbijters geïdentificeerd.[1]

4.1 Univariate statistieken

In Tabel 1 zijn de verdelingen en het gemiddelde van de variabelen in zowel de deelpopulatie als de analyse populatie weergegeven. De deelpopulatie bestaat uit 83.449 respondenten. Van deze groep valt 43,47% onder de categorie ‘uitkeringsontvanger’, terwijl 56,53% tot de categorie ‘nugger’ behoort. Wat betreft opleidingsniveau heeft 24,03% een laag, 35,41% een middelbaar en 16,16% een hoog opleidingsniveau. Van de overige 24,40% van de populatie is geen opleidingsniveau bekend.

Met betrekking tot sekse bestaat de deelpopulatie uit 44,82% mannen en 55,18% vrouwen. Daarnaast woont het merendeel van de respondenten in stedelijke gebieden (81,13%), terwijl 18,87% in een landelijke omgeving woont. Wat betreft de rol van hoofdkostwinner vervult 42,01% deze rol niet, terwijl 57,99% deze rol wel vervult. Tot slot is de gemiddelde leeftijd van de respondenten 39,48 jaar, met een standaarddeviatie van 15,49 jaar, wat wijst op een aanzienlijke spreiding in leeftijd binnen de steekproef.

De analyse populatie bevat 63.088 respondenten. De afhankelijke variabele ‘nugger’ kent twee categorieën: uitkeringsontvanger en nugger. Van de 63.088 respondenten zijn er 29.907 uitkeringsontvangers (47,41%), terwijl de overige 33.181 individuen nuggers zijn (52,59%).

De verdeling van mannen en vrouwen in de dataset is ongeveer gelijk. De groep vrouwen is iets groter: er zijn 33.054 vrouwen en 30.034 mannen. Voor andere binaire variabelen, zoals kostwinner, stedelijkheid en opleidingsniveau, is de verdeling minder gelijk. Zo is 60,52% van de mensen kostwinner, tegenover 39,42% die dat niet is. Daarnaast woont 83,05% van de respondenten

[1] Conform de richtlijnen van het CBS wordt hier vermeld dat: Resultaten [gedeeltelijk] gebaseerd op eigen berekeningen lectoraat arbeidsparticipatie Hanze op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende Persoonskenmerken van alle in de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA) ingeschreven personen, gecoördineerd; Hoogst behaald en hoogst gevolgd opleidingsniveau en opleidingsrichting van de bevolking in Nederland; Inkomen van personen (revisie 2017); Personen sociaaleconomische categorie, Adreskenmerken van personen die in de gemeentelijke bevolkingsregisters ingeschreven (hebben ge)staan en Gemeente-, wijk- en buurtcodes van een verblijfsobject

in stedelijk gebied en 16,65% in landelijk gebied. Verder is 31,79% van de bevolking laag opgeleid, 46,84% is middelbaar opgeleid en 21,38% is hoog opgeleid.

Een mogelijke verklaring voor de ongelijke verdeling van de variabele ‘kostwinner’ is dat deze meet wie het hoofdinkomen binnen een huishouden verdient. Personen die alleenstaand zijn en bijvoorbeeld een uitkering ontvangen, worden ook als kostwinner beschouwd. Dit kan verklaren waarom een relatief groot deel van de respondenten tot deze groep behoort, zelfs als zij geen of een laag inkomen hebben.

De ongelijke verdeling van de variabele stedelijkheid kan worden verklaard doordat, volgens de OECD-definitie, het merendeel van de gemeenten tot stedelijk gebied behoort. Hierdoor wordt slechts een klein aantal gemeenten als landelijk beschouwd, wat het lage percentage landelijke respondenten verklaart.

De variabele leeftijd is links-scheef verdeeld, met een gemiddelde van 37 jaar. Dit ligt lager dan het landelijke gemiddelde van 42,4 jaar (StatLine - Bevolking; Kerncijfers, n.d.). Dit verschil kan worden verklaard doordat leeftijdsgroepen jonger dan 18 en ouder dan 66 jaar en 4 maanden zijn uitgesloten in dit onderzoek. Daarnaast is de variabele opleidingsniveau niet voor iedereen bekend, met name voor ouderen, omdat zij vaak hun diploma niet hebben laten registreren bij DUO.

Over het algemeen vertonen de analyse populatie en de deelpopulatie vergelijkbare statistische verdelingen, wat wijst op een representatieve selectie van respondenten. De percentages voor opleidingsniveau, stedelijkheid en de rol van kostwinner verschillen slechts minimaal tussen beide groepen. Ook de verdeling van mannen en vrouwen blijft grotendeels gelijk, met slechts kleine schommelingen in de percentages. De gemiddelde leeftijd in beide groepen ligt dicht bij elkaar en de standaarddeviatie wijst op een vergelijkbare spreiding in leeftijd. Deze overeenkomsten suggereren dat de analyse populatie een betrouwbare afspiegeling vormt van de deelpopulatie, waardoor de resultaten generaliseerbaar blijven binnen de onderzochte groep.

Tabel 1: Gemiddelde en standaarddeviatie (SD) en frequenties.

	Gemiddelde (standaarddeviatie)	N totaal 83.449	Gemiddelde (standaarddeviatie)	N totaal 63.088
1 Nugger (geen) [a]	43,47% geen 56,53% wel	83.449	47,41% geen 52,59% wel	63.088
2. Opleidingsniveau (laag) [a]	24,03% Laag 35,41% Middelbaar 16,16% Hoog 24,40% Missing	83.449	31,79% Laag 46,84% Middelbaar 21,38% Hoog	63.088
3. Sekse (man) [a]	44,82% man 55,18% vrouw	83.449	47,61% man 52,39% vrouw	63.088
4.Stedelijkheid (landelijk) [a]	18,87% landelijk 81,13% stedelijk	83.449	16,95% landelijk 83,05% stedelijk	63.088
5.Hoofdkostwinner (geen)[a]	42,01% geen 57,99% wel	83.449	39,48% geen 60,52% wel	63.088
6. Leeftijd	39,48 (15,49)	83.449	37,45 (15,14)	63.088

[a] Bij nominale variabelen is de frequentieverdeling weergegeven in percentages.

4.2 Bivariate statistieken

In dit deel wordt de correlatie tussen de zeven variabelen onderzocht. Deze analyse wordt uitgevoerd voor de deelpopulatie met een totaal van 83.449 individuen en voor opleiding slechts 63.088 (tabel 2) en de analyse populatie met 63.088 respondenten (tabel 3). De correlatieanalyse beschrijft de sterkte en richting van lineaire relaties tussen de variabelen. De volgende variabelen zijn opgenomen in het model: nugger, opleidingsniveau, sekse, stedelijkheid, kostwinner, en leeftijd. De variabele leeftijd is een ratio-variabele, terwijl de overige variabelen binair zijn. In tabellen 2 en 3 zijn de waarde die geassocieerd wordt met een 0 weergegeven tussen haakjes zoals ook beschreven in de operationalisatie.

Omdat er zowel binaire als ratio-variabelen zijn, is een punt-biseriële correlatiecoëfficiënt geschikt om de relatie tussen deze variabelen te meten. Deze correlatie maat is gelijk aan de Person-correlatie bij de binaire variabelen. Voor de analyse wordt een significantieniveau van 1% gehanteerd ($p < 0{,}01$) om statistisch significante verbanden te identificeren. Correlaties worden als volgt geïnterpreteerd: zwak ($r \approx 0{,}1$), middelmatig ($r \approx 0{,}3$) en sterk ($r \approx 0{,}5$) (MacKay, 2021).

4.2.1 Bivariate statistieken van de deelpopulatie

Tabel 2 presenteert de correlaties tussen de variabelen die zijn opgenomen in de analyse. De afhankelijke variabele nugger correleert significant met alle andere variabelen. Zo is er een positieve

correlatie met opleidingsniveau, waarbij de samenhang sterker is voor hoogopgeleiden (r = 0,233; p < 0,01) dan voor middelbaar opgeleiden (r = 0,151; p < 0,01). Dit wijst erop dat een hoger opleidingsniveau samenhangt met een hogere kans om tot de categorie nugger te behoren. Daarnaast is er een negatieve correlatie tussen nugger en leeftijd (r = -0,254; p < 0,01), wat betekent dat oudere respondenten minder vaak in deze categorie vallen. Deze correlatie weergeeft een tegengesteld verband dan vooraf opgesteld bij de hypothesen.

Wat betreft het opleidingsniveau onderling is er een sterke negatieve correlatie tussen middelbare en hoge opleidingen (r =-0,489; p < 0,01), wat verwacht wordt gezien de opbouw van de variabele. De correlatie van -0,489 tussen de dummies 'midden' en 'hoog' geeft aan dat er sprake is van een matige negatieve samenhang: personen met een middelbare opleiding hebben minder vaak een hoge opleiding, wat logisch is omdat deze categorieën elkaar uitsluiten. De correlatie is echter geen -1, omdat een aanzienlijk deel van de analyse populatie in de derde categorie 'laag' valt, waardoor er veel gevallen zijn waarbij beide dummies 0 zijn. Dit drukt de negatieve samenhang omlaag

Sekse correleert positief met nugger (r = 0,103; p < 0,01), wat aangeeft dat vrouwen minder vaak tot deze groep behoren. Verder is sekse negatief gecorreleerd met hoofdkostwinner (r = -0,227; p < 0,01), wat erop wijst dat mannen vaker de rol van hoofdkostwinner vervullen. Het verband tussen nugger en hoofdkostwinner is negatief (r = -0,349; p < 0,01), wat aangeeft dat mensen die hoofdkostwinner een minder vaak nugger zijn. De correlaties van nugger met hoofdkostwinner en sekse laten een verband zien die in lijn is met de hypothesen.

Stedelijkheid heeft eveneens een significante relatie met verschillende variabelen. Er is een kleine maar significante positieve correlatie tussen een stedelijkheid en de kans om hoofdkostwinner te zijn (r = 0,062; p < 0,01), terwijl leeftijd negatief correleert met de stedelijkheid (r = -0,145; p < 0,01). Dit kan wijzen op een concentratie van jongere respondenten in stedelijke gebieden.

Tabel 2: Correlaties van alle variabelen in de deelpopulatie. (N=83449 N(opleiding)=63088)

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1 Nugger (geen) [a]	-	[a],151**	[a] .233**	[a].103**	[a],062**	[b]-,349**	-,254**
2. Opleiding middelbaar (laag) [a]		-	[a] -,489**	[a]-,026**	[a],041**	[b]-,015**	-,174**
3. Opleiding hoog (laag) [a]			-	,013**	,122**	-,005 (,220)	-,064**
4. Sekse (man) [a]				-	-,039**	-,227**	,137**
5. Stedelijkheid (landelijk) [a]					-	,100**	-,145**
6.Hoofdkostwinner (geen)[a]						-	-,098**
7. Leeftijd							-

*Significant bij alpha =0,05, ** significant bij alpha =0,01; [a]Chi kwadraat toets; [b] Anova F toets correlatie.

4.2.2 Bivariate statistieken van de steekproef

De correlatiematrix (tabel 3) toont de verbanden tussen de afhankelijke variabele nugger en de onafhankelijke variabelen in de steekproef. De analyse populatie is de dataset van de deelpopulatie zonder de respondenten waarvan het opleidingsniveau onbekend is. De correlatie tussen de deelpopulatie en de analyse populatie is in grote lijnen in richting en sterkte bijna gelijk gebleven. Zo is er een middelmatig positieve correlatie tussen nugger en middelbare opleiding (r = 0,151; p < 0,01). Dit suggereert dat individuen met een middelbare opleiding vaker nugger zijn. Ook is de correlatie tussen een hoge opleiding en nugger zijn positief (r = 0,233; p < 0,01). Daarnaast toont de correlatie tussen leeftijd en nugger een middelmatige negatieve relatie. Dit betekent dat oudere individuen doorgaans minder vaak nugger zijn (r = -0,360; p < 0,01). De correlatie tussen kostwinner en nugger is negatief (r = -0,345; p < 0,01). Dit verband is eveneens middelmatig, wat inhoudt dat individuen die kostwinner zijn minder vaak nugger zijn. Voor zowel stedelijkheid als sekse is er een zwak verband met nugger zijn. Vrouwen zijn over het algemeen iets vaker nugger dan mannen (r = 0,065; p < 0,01). Bovendien blijkt dat werklozen die in stedelijke gebieden wonen iets vaker nugger zijn (r = 0,107; p < 0,01).

Oudere individuen hebben vaker een laag opleidingsniveau, omdat de correlaties voor leeftijd en het hebben van een middelbaar of hoge opleiding zijn beiden negatief (r = -0,174; p < 0,01; r = -0,064; p < 0,01). Dit kan echter samenhangen met de opbouw van de data: voor een deel van de populatie is het diploma namelijk niet geregistreerd in DUO, en dit komt vooral voor bij oudere mensen.

Het verband tussen kostwinner en sekse is zwak negatief: vrouwen zijn minder vaak kostwinner dan mannen (r = -0,153; p < 0,01). Verder blijkt dat oudere mensen vaker in landelijke

gebieden wonen (r = -0,144; p < 0,01). De correlatie tussen kostwinner en leeftijd (r = 0,004; p = 0,354) is samen met opleiding-hoog en hoofdkostwinner (r = -0,005; p = 0,220) de enige in het model die niet significant zijn. Er is onvoldoende statistisch bewijs voor een relatie tussen deze twee variabelen, en het verband in het model is zeer klein.

Deze correlatiematrix biedt een eerste inzicht in de verbanden tussen de variabelen in de dataset en ondersteunt de interpretatie van de logistische regressieanalyses.

Tabel 3: Correlaties van alle variabelen van de analyse populatie die zijn opgenomen in de analyse. (N=63088)

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1 Nugger (geen) [a]	-	[a],151**	[a] .233**	[a].065*	[a],107**	[b]-,345**	-,360**
2. Opleiding middelbaar (laag) [a]		-	[a] -,489**	[a]-,026**	[a],041**	[b]-,015**	-,174**
3. Opleiding hoog (laag) [a]			-	,013**	,122**	-,005 (,220)	-,064**
4. Sekse (man) [a]				-	-,034**	-,153**	,093**
5. Stedelijkheid (landelijk) [a]					-	,108**	-,144**
6.Hoofdkostwinner (geen)[a]						-	,004 (,354)
7. Leeftijd							-

*Significant bij alpha =0,05, ** significant bij alpha =0,01; [a]Chi kwadraat toets; [b] Anova F toets correlatie.

4.2.3 Bivariate statistieken: Deelpopulatie ten opzichte van de steekproef

Over het algemeen tonen de resultaten uit de correlatiematrices aan dat de statistische verbanden tussen de variabelen in de analyse populatie grotendeels overeenkomen met die in de deelpopulatie. De richting en sterkte van de correlaties blijven vrijwel gelijk, wat erop wijst dat de analyse populatie een representatieve afspiegeling vormt van de deelpopulatie. Zo blijft de negatieve correlatie tussen nugger en leeftijd consistent, evenals de negatieve samenhang tussen nugger en opleidingsniveau. Ook de correlaties met stedelijkheid, sekse en de rol van kostwinner vertonen slechts minimale verschillen tussen de twee groepen. Deze overeenkomsten bevestigen de betrouwbaarheid van de analyse populatie en suggereren dat eventuele patronen die in de verdere analyses naar voren komen, waarschijnlijk generaliseerbaar zijn naar de volledige deelpopulatie.

4.3 Evaluatie en validatie van de statistische modellen

In deze paragraaf wordt, voorafgaand aan de toetsing van de hypothesen, de evaluatie van de gebruikte statistische modellen besproken. Hierbij wordt de geschiktheid van de modellen beoordeeld, waarbij tevens de aannames worden gecontroleerd en eventuele uitbijters worden geïdentificeerd.

Voor de mediatie-analyses binnen de logistische regressie zijn de klassieke Sobel-test en variantieberekeningen niet direct toepasbaar. Daarom is een bootstrap-benadering gebruikt om de indirecte effecten te toetsen. Hierbij is de analyse populatie 5000 keer gesimuleerd om een nauwkeurige schatting te maken van de standaardfout en de betrouwbaarheidsintervallen.

Bij de logistische regressiemodellen zijn verschillende aannames getoetst. Multicollineariteit bleek geen probleem te zijn, omdat alle VIF-scores (Variance Inflation Factor) lager dan 2 waren (Zie extra bijlage). Het lineaire verband in de log-odds is grotendeels niet van toepassing, omdat de meeste variabelen binair zijn. Er was geen sprake van perfecte scheiding, wat eveneens geen probleem vormde.

Om het meest geschikte model te selecteren voor de toetsing van de hypothesen, worden modelverschillen getoetst om te bepalen of een complexer model significant beter presteert dan een eenvoudiger model. Dit gebeurt door de log-likelihood van beide modellen te vergelijken met behulp van de likelihood ratio test. Deze test meet hoe goed een model de waargenomen data verklaart: hoe hoger de log-likelihood, hoe beter de fit. Een significant resultaat bij de likelihood ratio test geeft aan dat het complexere model beter past en dat de toegevoegde variabelen zinvolle informatie opleveren.

Tot slot zijn invloedrijke punten en uitbijters geïnspecteerd. Hiervoor zijn de Cook's Distance en de leveragewaarden geanalyseerd, en is gekeken naar de residuen. Door de restricties die het CBS oplegt aan het gebruik en het exporteren van de data, is het niet mogelijk om in de bijlage te vermelden welke cases als uitbijter zijn beschouwd. Vanwege de opbouw van de dataset, het gebruik van binaire variabelen (0/1), het ingestelde leeftijdsinterval (18 tot 66 jaar en 4 maanden), en de focus op een deelpopulatie van Nederland, zijn geen uitbijters verwijderd.

4.4 Hypothesetoetsing

In dit deel worden de hypothesen getoetst met behulp van een stapsgewijze logistische regressieanalyse. Hierna volgt nogmaals een logistische regressieanalyse, maar ditmaal voor een mediatie-analyse. Hierbij is de afhankelijke variabele nugger, de onafhankelijke variabele stedelijkheid, en zijn de mediërende of onafhankelijke variabelen sekse, leeftijd, kostwinner zijn en opleidingsniveau.

4.4.1 Logistische regressie

Voor het toetsen van hypothese 1a, hypothese 2a, hypothese 3a en hypothese 4a wordt een stapsgewijze logistische regressie uitgevoerd, zoals weergegeven in tabel 4. In deze analyse zijn cluster-robuuste standaardfouten toegepast. Hierdoor zijn de standaardfouten aangepast om rekening te houden met de clustering binnen gemeenten. Omdat het volledige model (model 6) alle significant bevonden variabelen bevat en een betere model-fit heeft (*log likelihood* = -30835; $p < 0,01$), wordt dit model voornamelijk gebruikt om de hypothesen te beantwoorden. Voor een vollediger beeld wordt echter ook naar de andere modellen verwezen. Bovendien wordt in de tekst vaak gesproken over veranderingen in de odds op nugger zijn; deze odds zijn eveneens weergegeven in tabel 4.

Uit Tabel 4 blijkt allereerst dat leeftijd een significant negatief effect heeft op de kans om nugger te zijn (b = -0,054; $p < 0,05$). Per levensjaar nemen de odds op nugger zijn af met 5,2%, gegeven dat de andere variabelen constant blijven. Dit verband is consistent te zien in modellen 3, 4

en 5, met respectievelijk b = -0,050 (p = < 0,05), b = -0,059 (p < 0,05) en b = -0,053 (p < 0,05). Dit waargenomen verband staat echter haaks op de verwachting in hypothese 2a, waarin werd aangenomen dat de kans op nugger zijn toeneemt met de leeftijd. Hypothese 2a wordt daarom verworpen.

Daarnaast blijkt dat werklozen die kostwinner zijn, minder vaak nugger zijn. In model 6 wordt een significant verband gevonden voor het kostwinnerschap (b = -2,027; p < 0,01). Dit verband is sterk: de odds op het nugger zijn, zijn voor kostwinners 0,132 keer zo groot als voor niet-kostwinners, wanneer de overige variabelen constant blijven. Dit sluit aan bij hypothese 4a, die stelt dat werklozen die een huishouden delen met iemand met een inkomen, vaker nugger zijn.

Verder blijkt dat werklozen met een lage opleiding minder vaak nugger zijn dan werklozen met een middelbare of hoge opleiding. Dit blijkt uit de variabelen opleiding middelbaar en opleiding hoog in model 6, met respectievelijk b = 1,467 (p < 0,01) en b = 2,298 (p < 0,01). De odds om nugger te zijn, zijn voor werklozen met een middelbare opleiding 4,338 keer zo groot als voor laagopgeleiden, terwijl de odds voor hoogopgeleiden 9,955 keer zo groot zijn. Hypothese 1a wordt daarom verworpen, omdat het effect de tegenovergestelde richting heeft van wat werd verwacht.

Tot slot is sekse een significante voorspeller van de kans om nugger te zijn. Uit de analyse blijkt dat de odds om nugger te zijn voor vrouwen 1,275 keer zo groot zijn als voor mannen (b = 0,243; p < 0,01). Dit resultaat ondersteunt hypothese 3a, die daarom wordt aangenomen.

Tabel 4: Resultaten van een logistische regressieanalyse met nugger als afhankelijke, met standard error geclusterd voor de 14 gemeenten

	Model 1		Model 2		Model 3		Model 4		Model 5		Model 6		
	B(Odds)	P	B(Odds)	P	B(Odds)	P	B(Odds)	P	B(Odds)	P	B(Odds)	P	VIF
Constante	0,104 (1,109)	0,56	-0,371 (0,690)	<0,01	1,702 (5,488)	0,05	2,897 (18,119)	<0,01	1,840 (6,298)	<0,05	1,713 (5,548)	<0,05	
Stedelijkheid (landelijk)			0,572 (1,771)	<0,01	0,339 (1,404)	<0,05	0,704 (2,021)	<0,01	0,422 (1,525)	<0,01	0,423 (1,527)	<0,01	1,06
Leeftijd					-0,050 (0,951)	<0,05	-0,059 (0,943)	<0,05	-0,053 (0,948)	<0,05	-0,054 (0,948)	<0,05	1,09
Kostwinner (geen)							-1,885 (0,152)	<0,01	-2,066 (0,127)	<0,01	-2,027 (0,132)	<0,01	1,04
Opleiding middelbaar (laag)									1,466 (4,334)	<0,01	1,467 (4,338)	<0,01	1,40
Opleiding hoog (laag)									2,296 (9,934)	<0,01	2,298 (9,955)	<0,01	1,39
sekse (man)											0,243 (1,275)	<0,01	1,03
Log likelihood	-43644		-43286		-39310		-34519		-30906		-30835		
P			<0,01		<0,01		<0,01		<0,01		<0,01		
N	63088		63088		63088		63088		63088		63088		

4.4.2 Mediatieanalyse

Met een logistische mediatieanalyse is onderzocht of het effect van de onafhankelijke variabele stedelijkheid op de afhankelijke variabele nugger gedeeltelijk of volledig verloopt via de mediatoren: sekse, leeftijd, opleidingsniveau en kostwinner zijn. Voor deze analyse is eerst het directe effect getest. Vervolgens is onderzocht of er een verband is tussen de onafhankelijke variabele en de mediator, waarna het indirecte effect is geëvalueerd. Bij de analyse is gebruikgemaakt van logistische regressie met clustering voor de bepaling van significantie (tabel 5). Voor het vergelijken van intervallen is het model zonder clustering gebruikt met de bootstrap (5000) methode (extra bijlage 6, een-na-laatste tabel). Hieronder volgt per mediator een analyse van de stappen en een beoordeling of er sprake is van mediatie.

4.4.2.1 Directe effect

Om een mogelijk mediatie-effect van opleidingsniveau te onderzoeken, is in de eerste stap het directe effect van stedelijkheid op nugger zijn geanalyseerd. Dit effect blijkt aanzienlijk: de odds om nugger te zijn zijn voor mensen die in een stedelijk gebied wonen 1,771 keer zo groot als voor individuen in een landelijk gebied ($b = 0{,}572$; $p < 0{,}01$). Het betrouwbaarheidsinterval van de coëfficiënt ligt tussen 0,530 en 0,614. Dit interval wordt later vergeleken met dat van het indirecte effect om mediatie vast te stellen.

4.4.2.2a Startkwalificatie

Het effect van stedelijkheid op de mediator middelbare opleiding is significant ($b = 0{,}218$; $p < 0{,}01$). In hetzelfde model is er ook een significant verband tussen opleiding hoog en stedelijkheid ($b = 0{,}990$; $p < 0{,}01$). Zoals eerder besproken, is ook het directe effect significant. Daarom kan het indirecte effect worden vastgesteld om te achterhalen of er sprake is van mediatie.

De coëfficiënt van stedelijkheid neemt significant af na toevoeging van de mediator opleiding hoog ($b = 0{,}279$; $p < 0{,}01$). Het betrouwbaarheidsinterval ligt tussen 0,233 en 0,325, wat buiten het interval van het directe effect valt. Dit wijst op een gedeeltelijk mediatie-effect van opleiding: de relatie tussen stedelijkheid en nugger zijn wordt deels verklaard door het al dan niet hebben van een hoge opleiding.

Voor hypothese 1b, waarin wordt gesteld dat regionale verschillen in de kans om nugger te zijn deels worden verklaard door het al dan niet hebben van een startkwalificatie, is geen ondersteuning gevonden. Omdat hypothese 1a, waarin wordt gesteld dat werklozen zonder startkwalificatie een hogere kans hebben om nugger te zijn dan personen met een startkwalificatie, is verworpen, kan ook hypothese 1b niet worden aangenomen.

4.4.2.2b Leeftijd

Ook voor leeftijd is onderzocht of er sprake is van een mediërend effect. Het effect van stedelijkheid op leeftijd is significant (b = -5,818; p < 0,01). Het indirecte effect van de drie variabelen neemt af in vergelijking met het directe effect (b = 0,339; p < 0,01 tegenover b = 0,572; p < 0,01).

Uit de analyse blijkt dat er sprake is van een gedeeltelijk mediatie-effect. Het betrouwbaarheidsinterval van het indirecte effect (0,292–0,387) valt buiten het interval van het directe effect. Dit bevestigt dat het effect van stedelijkheid op nugger zijn deels wordt gemedieerd door leeftijd. Echter, omdat hypothese 2a is verworpen, wordt ook hypothese 2b verworpen.

4.4.2.2c Sekse

Het coëfficiënt van stedelijkheid op de mediator sekse is significant (b = -0,180; p < 0,01). Het directe effect van stedelijkheid op nugger zijn blijft echter grotendeels onveranderd na toevoeging van sekse als mediator (b = 0,587; p < 0,01). Het betrouwbaarheidsinterval van het indirecte effect (0,544–0,630) overlapt met dat van het directe effect, wat suggereert dat er geen sprake is van mediatie.

Voor hypothese 3, waarin wordt gesteld dat de kans dat een werkloze een nugger is deels wordt verklaard door het geslacht van deze persoon en de regio waarin hij of zij woont, is geen ondersteuning gevonden.

4.4.2.2d Kostwinner

Het coëfficiënt van stedelijkheid op de mediator kostwinner is significant (b = -0,573; p < 0,01). Het directe effect van stedelijkheid op nugger zijn blijft significant. Dit suggereert dat een indirect effect onderzocht kan worden om te bepalen of er sprake is van mediatie.

De coëfficiënt van stedelijkheid blijft significant bij toevoeging van de mediator kostwinner (b = 0,918; p < 0,01). Het betrouwbaarheidsinterval ligt tussen 0,874 en 0,961, wat hoger is dan het interval van het directe effect. Dit wijst erop dat er geen mediatie-effect is. Voor hypothese 4b is geen ondersteuning gevonden.

Tabel 5 Resultaten van een logistische regressieanalyse met nugger als afhankelijke, met standard error geclusterd voor de 14 gemeenten

	Model 1		Model 2		Model 3		Model 4		Model 5		Model 6	
		P		P		P		P		P		P
Constante	0,104	0,56	-0,371	<0,01	1,702	0,077	0,359	0,160	-1,269	<0,01	-0,528	<0,01
Stedelijkheid (landelijk)			0,572	<0,01	0,339	<0,05	0,918	<0,05	0,279	<0,01	0,587	<0,05
Leeftijd					-0,050	<0,05						
Kostwinner (geen)							-1,162	<0,05				
Opleiding middelbaar (laag)									1,465	<0,01		
Opleiding hoog (laag)									2,106	<0,01		
sekse (man)											0,227	<0,01
Log likelihood												
N	63088		63088		63088		63088		63088		63088	

4.5 Resultaten

In tabel 6 is een overzicht weergegeven van de hypothesen en de resultaten. De resultaten tonen aan dat het hebben van een startkwalificatie significant bijdraagt aan de kans om nugger te zijn; echter, het effect is tegengesteld aan de verwachting (H1a niet aangenomen). Hierdoor is ook geen verklaring gevonden voor regionale verschillen in de kans om nugger te zijn (H1b niet aangenomen).

Hoewel werd verwacht dat de kans op nugger zijn zou toenemen met de leeftijd, tonen de resultaten aan dat deze kans juist afneemt naarmate een werkloze ouder wordt (H2a niet aangenomen, maar verband in tegengestelde richting gevonden). Er is ook geen ondersteuning gevonden voor de hypothese dat leeftijd gedeeltelijk de regionale verschillen zou kunnen verklaren (H2b niet aangenomen).

Geslacht blijkt een significante factor te zijn in het verklaren van de kans om nugger te zijn (H3a aangenomen). Dit resultaat benadrukt dat gendergerelateerde verschillen, zoals sociale rollen of discriminatie op de arbeidsmarkt, invloed kunnen hebben. Geslacht biedt echter geen verklaring voor regionale verschillen in nugger-status (H3b niet aangenomen). Dit wijst erop dat de invloed van geslacht relatief consistent is over verschillende regio's.

Het delen van een huishouden met iemand met een inkomen verhoogt de kans om nugger te zijn (H4a aangenomen). Dit kan wijzen op financiële afhankelijkheid van de kostwinner, waardoor werkloosheid mogelijk minder urgent wordt ervaren. Desondanks blijkt deze factor niet bij te dragen aan het verklaren van regionale verschillen in nugger-status (H4b niet aangenomen). Dit impliceert dat huishoudensamenstelling vooral een individuele factor is, zonder uitgesproken ruimtelijke variatie.

Tabel 6: Hypothesen en Resultaten

Hypothese	voorspelde richting	Geobserveerde richting	Resultaat
H1a: Werklozen zonder startkwalificatie hebben een hogere kans om nugger te zijn dan personen met startkwalificatie.	+	-	Niet ondersteund (tegenovergestelde richting)
H1b: Dit verklaart deels regionale verschillen in de kans om nugger te zijn.	+/-	+/-	Niet ondersteund
H2a: Naarmate een werkloze ouder wordt, neemt de kans op nugger zijn toe .	+	-	Niet ondersteund (tegenovergestelde richting)
H2b: Dit verklaart deels regionale verschillen in de kans om nugger te zijn.	+/-	+/-	Niet ondersteund
H3a: De kans dat een werkloze een nugger is, wordt deels verklaard door het geslacht van deze persoon.	-	-	Ondersteund
H3b: Dit verklaart deels regionale verschillen.	+/-	Geen effect	Niet ondersteund
H4a: De kans dat een werkloze nugger is, is groter als het individu een huishouden deelt met een persoon met inkomen.	-	-	Ondersteund
H4b: Dit verklaart deels regionale verschillen	+/-	Geen effect	Niet ondersteund

5 Conclusie

In dit onderzoek is gezocht naar een antwoord op de vraag: ‘In hoeverre bestaan er regionale verschillen in niet-uitkeringsgerechtigde, en in welke mate worden deze verschillen verklaard door de samenstelling van de populatie van werklozen?’ Hiervoor is een kwantitatieve analyse uitgevoerd naar de factoren die van invloed zijn op de kans dat een werkloze als nugger wordt geclassificeerd. De resultaten laten zien dat individuele kenmerken, zoals leeftijd, geslacht, afhankelijkheid en het al dan niet hebben van een startkwalificatie, evenals regionale factoren, een belangrijke rol spelen.

Allereerst blijkt dat jongere werklozen vaker als nugger worden geclassificeerd dan oudere werklozen. Daarnaast zijn kostwinnerschap en opleidingsniveau sterk gerelateerd aan de kans om nugger te zijn. Werklozen zonder startkwalificatie blijken minder vaak nugger te zijn dan werklozen met een startkwalificatie. Dit geldt zowel voor mensen met een middelbare opleiding als voor hoogopgeleiden. Geslacht speelt eveneens een belangrijke rol: vrouwelijke werklozen hebben een grotere kans om nugger te zijn dan mannelijke werklozen.

Bovenstaande individuele kenmerken, met uitzondering van geslacht, beïnvloeden ook het verband tussen stedelijk of landelijk wonen en het nugger-zijn. Zo blijken oudere nuggers vaker in landelijke gebieden te wonen, terwijl hoogopgeleide nuggers vaker woonachtig zijn in stedelijke gebieden. Daarnaast delen nuggers in stedelijke gebieden vaker een huishouden met een persoon met een hoger inkomen.

Samenvattend toont dit onderzoek aan dat zowel individuele kenmerken als de regionale context belangrijk zijn bij het verklaren van de kans om nugger te zijn. Deze inzichten bieden waardevolle aanknopingspunten voor beleidsmakers om gerichte interventies te ontwikkelen.

6 Discussie

De resultaten van dit onderzoek kunnen bijdragen aan beleidsvorming rondom niet-uitkeringsgerechtigden (nuggers). Dit onderzoek brengt namelijk deze groep nuggers en hun kenmerken in beeld. In deze discussie behandelen we de validiteit, belangrijkste bevindingen, methodologische aandachtspunten en suggesties voor toekomstig onderzoek.

6.1 Validiteit

Voor dit onderzoek is gebruikgemaakt van CBS-microdata om de kans te analyseren dat een werkloze als 'nugger' wordt geclassificeerd. Deze microdata bieden een uitgebreide beschrijving van de gehele Nederlandse populatie en zijn toegankelijk onder specifieke voorwaarden. Voor dit onderzoek is een selectie gebruikt van de populatie, waardoor de resultaten in principe als representatief en valide kunnen worden beschouwd. Het herhalen van het onderzoek zou naar verwachting vergelijkbare uitkomsten opleveren.

Een sterk punt van dit onderzoek is de focus op de arbeidsmarktregio Groningen en Noord-Drenthe, waarbij zowel stedelijk als landelijk gebied binnen deze regio zijn geanalyseerd. Dit maakt de bevindingen relevant voor de regio waar de onderzoeksvraag speelt. Een nadeel van de keuze om stedelijkheid te meten met slechts twee categorieën, stedelijk en landelijk, is echter dat dit kan leiden tot generalisaties die niet altijd recht doen aan de diversiteit binnen een gemeente.

Stedelijkheidsmaten kunnen op verschillende manieren worden gemeten, en er is geen eenduidige, juiste maat voor een stedelijk of landelijk gebied. Verschillende maten hebben elk hun eigen voor- en nadelen. Zo is er bijvoorbeeld een maat die stedelijkheid baseert op adressendichtheid. Deze maat houdt echter geen rekening met arbeid die buiten het woongebied wordt verricht (Centraal Bureau voor de Statistiek, z.d.-k). Om werkmigratie mee te nemen, is gekozen voor de definitie van de OECD (2012), die onderscheid maakt in het functioneel stedelijke gebied. Dit gebied bestaat uit een stad als kern, met daaromheen een gebied waarvan minstens 15% van het personeelsbestand in de stad werkt. Dit betekent echter wel dat er niet altijd volledig recht wordt gedaan aan de diversiteit binnen gemeenten.

Er zijn echter enkele methodologische aandachtspunten. Niet alle dimensies van sociaal kapitaal, menselijk kapitaal en gendernormen zijn onderzocht. Menselijk kapitaal bestaat uit kennis, vaardigheden en ervaring die een individu bezit (Goldin, 2024). In dit onderzoek is dit kapitaal uitsluitend gemeten aan de hand van het genoten opleidingsniveau van een individu, vanwege de meetbaarheid. Een vergelijkbare beperking geldt voor sociaal kapitaal. In dit onderzoek zijn theorieën over netwerkrelaties uiteindelijk vertaald naar een leeftijdsfactor.

Ook zijn gendernormen—de sociale regels die bepalen welke acties als passend en acceptabel worden beschouwd voor vrouwen en mannen binnen een specifieke groep of samenleving—niet direct gemeten (Cislaghi & Heise, 2020). Wel is gekeken naar de verschillen tussen mannen en vrouwen en de kans op het zijn van een nugger. Voor deze dimensies geldt dat slechts op basis van één kenmerk uitspraken kunnen worden gedaan over een theoretisch concept, wat betekent dat de resultaten met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd moeten worden. De gevonden verbanden kunnen op zichzelf geen volledige verklaring bieden voor het theoretische concept.

Een ander aandachtspunt is dat mogelijk niet volledig is gecontroleerd voor alle relevante controlevariabelen. Het model bevat namelijk geen controlevariabelen, en variabelen die standaard zouden worden meegenomen, zoals leeftijd, geslacht en opleiding, zijn onderzoeksvariabelen. Hierdoor kon hierop niet worden gecontroleerd. Om een goed model te maken, zou het ideaal zijn om op alle mogelijke factoren te controleren, zoals afkomst, inkomen, dagbesteding en gezondheid. Echter, volledig controleren is niet haalbaar, en de afweging is gemaakt om geen controlevariabelen mee te nemen die niet relevant zijn voor het onderzoek. Daarbij is het door de beperkingen in de beschikbare data ook niet altijd mogelijk om overal voor te corrigeren.

Om variatie tussen gemeenten te onderzoeken, is clustering toegepast. Hoewel binnen de clusters voldoende observaties beschikbaar waren, was het aantal clusters beperkt (14 gemeenten) (Cameron & Miller, 2015). Dit beperkte aantal gemeenten is te verklaren door de opzet van het onderzoek. In de arbeidsmarktregio Groningen en Noord-Drenthe is namelijk een beperkt aantal gemeenten, en de verdeling tussen het landelijke en stedelijke gebied is ingedeeld per gemeente op basis van de gekozen definitie. Dit kan hebben geleid tot een onderschatting van standaardfouten en een mogelijke beïnvloeding van de significantie van het model. Om dit te beperken, zijn bootstrap-analyses uitgevoerd om betrouwbaardere betrouwbaarheidsintervallen te verkrijgen. Toch dienen zowel de interne als de externe validiteit met enige voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd.

Een andere beperking betreft de opleidingsvariabele, waarvoor gegevens voor een deel van de populatie, met name ouderen, ontbreken. Dit komt doordat diploma's in het verleden niet altijd centraal werden geregistreerd. Om deze beperking aan te pakken, is gecontroleerd of er niet te veel variatie zit tussen de data met en zonder het onbekende opleidingsniveau. .

6.2 Interpretatie van de resultaten

De resultaten tonen aan dat individuele kenmerken, zoals leeftijd, geslacht, inkomensafhankelijkheid en opleidingsniveau, evenals regionale factoren, een significante rol spelen in de kans om nugger te zijn. Niet alle resultaten zijn echter in overeenstemming met de verwachtingen. Zo werd verwacht dat oudere werklozen vaker nugger zouden zijn, maar in plaats daarvan blijkt dat jongere werklozen vaker als nugger worden geclassificeerd.

Een mogelijke verklaring hiervoor is dat jongeren minder afhankelijk zijn van sociale zekerheid of vaker in situaties verkeren waarin zij geen gebruik maken van een uitkering (De Vries, Pleijers, Hartgers, 2019; Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2023). Daarnaast is het hebben van een startkwalificatie anders gerelateerd dan verwacht: werklozen met een startkwalificatie blijken vaker nugger te zijn, vooral in stedelijke gebieden.

Een mogelijke verklaring voor dit fenomeen is het zogenoemde 'rentenieren'. Hoger opgeleiden kunnen meer inkomen hebben verdiend en vermogen hebben opgebouwd, waardoor ze eerder met pensioen kunnen gaan (Kooiman, 2020). Deze hypothese wordt echter niet ondersteund door de correlaties in de resultaten. Mogelijk speelt de invloed van jongeren in de analyse populatie een rol, die recent zijn afgestudeerd en geen gebruik maken van een uitkering. Dit kan het beeld vertekenen.

Opvallend is het gevonden verband bij hypothese 4b. De analyse suggereert dat de richting van de verklaring anders is dan oorspronkelijk verwacht. In plaats van een mediërend effect lijkt er eerder sprake te zijn van een omgekeerde relatie. Uit aanvullende gegevens (zie bijlage 6) blijkt dat het aandeel werklozen zonder eigen inkomen in stedelijke en landelijke gebieden vrijwel gelijk is.

Echter, werklozen met een eigen inkomen komen in stedelijke gebieden vijf keer vaker voor dan op het platteland.

6.3 Implicaties

Als de huidige situatie niet verandert, is de verwachting dat bestaande ongelijkheden tussen regio's en bevolkingsgroepen verder zullen toenemen. Landelijke gebieden zullen waarschijnlijk blijven kampen met vergrijzing, een homogeen sociaal netwerk en een afnemend potentieel op de arbeidsmarkt. Tegelijkertijd zullen stedelijke gebieden te maken blijven krijgen met inkomensafhankelijkheid en een groeiend aantal nuggers met een hoger opleidingsniveau, zoals partners van expats.

Deze ontwikkelingen kunnen de krapte op de arbeidsmarkt verder verergeren, waardoor de economische productiviteit en sociale cohesie worden aangetast. Zonder interventie dreigt een verdere uitsluiting van kwetsbare groepen, zoals laagopgeleide jongeren, ouderen en vrouwen, die nu al een verhoogd risico lopen om nugger te worden.

De bevindingen uit dit onderzoek tonen aan dat er verbanden zijn tussen de gemeten variabelen. Vanwege de eerdergenoemde beperkingen moeten deze verbanden echter met enige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd. Zo kunnen sociaal kapitaal, menselijk kapitaal en gendernormen niet direct gelinkt worden aan het nugger-zijn, maar de resultaten geven wel aanknopingspunten voor verder onderzoek. De gemeten concepten leeftijd, geslacht en opleidingsniveau kunnen wel bijdragen.

Kortom, dit onderzoek draagt bij aan de bestaande literatuur door te onderstrepen dat individuele en regionale kenmerken in samenhang moeten worden aangepakt. Indien deze inzichten niet worden vertaald naar beleidsinterventies, zal de kloof tussen stedelijke en landelijke gebieden blijven groeien, met verstrekkende sociale en economische gevolgen.

Om de bevindingen van dit onderzoek te versterken, is het aan te raden om toekomstig onderzoek uit te voeren met een groter aantal gemeenten en meerdere arbeidsmarktregio's. Dit zou de betrouwbaarheid van regionale analyses vergroten. Daarnaast kan kwalitatief onderzoek naar de ervaringen en motivaties van nuggers waardevolle aanvullende inzichten bieden.

Een specifiek aandachtspunt is om meer inzicht te krijgen in de redenen waarom mensen nugger zijn, bijvoorbeeld door te kijken naar vrijwilligerswerk of andere vormen van onbetaalde arbeid. Verder zou longitudinaal onderzoek nuttig zijn om beter inzicht te krijgen in de dynamiek van het nugger-zijn en de overgang naar betaald werk. Dit kan helpen om te begrijpen hoe lang iemand werkloos is, hoe arbeidstransities eruitzien, en welke interventies effectief kunnen zijn.

Tot slot is de leeftijdsvariabele een belangrijk aandachtspunt. Verschillende groepen nuggers kunnen gebonden zijn aan specifieke levensfasen. Een categorische benadering van leeftijd zou de aannames over de relatie tussen leeftijd en het nugger-zijn verder kunnen verduidelijken en

aanvullende inzichten kunnen opleveren. Vanwege de beschikbare tijd binnen dit onderzoek was het echter niet mogelijk om deze benadering verder uit te werken. Ondanks deze beperking heeft dit onderzoek voor het eerst inzicht gegeven in de onderliggende factoren die bijdragen aan regionale verschillen. Daarnaast biedt het waardevolle aanknopingspunten voor verder onderzoek naar de oorzaken en mechanismen achter deze verschillen.

7 Literatuurlijst

de Beer, J. (2022). Structurele krapte op de arbeidsmarkt vraagt om hogere migratie, participatie en productiviteit. *TPEdigitaal*, *16*(3), 45-56.

Boushey, H., Brocht, C., Gundersen, B., & Bernstein, J. (2001). *Hardships in America: The real story of working families.* Economic Policy Institute, 1660 L Street NW, Suite 1200, Washington, DC 20036.

Cameron, A. C., & Miller, D. L. (2015). A practitioner's guide to cluster-robust inference. *Journal of human resources,* 50(2), 317-372.

Centraal Bureau voor de Statistiek. (z.d.-a). *Adresgwbtab: Adresrugnummer met gemeente-, wijk- en buurtcode.* Centraal Bureau Voor de Statistiek. https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/maatwerk-en-microdata/microdata-zelf-onderzoek-doen/microdatabestanden/adresgwbtab-adresrugnummer-met-gemeente-wijk-en-buurtcode

Centraal Bureau voor de Statistiek. (z.d.-b). *Dit zijn wij*. Centraal Bureau Voor de Statistiek. https://www.cbs.nl/nl-nl/over-ons/dit-zijn-wij

Centraal Bureau voor de Statistiek. (z.d.-c). *Gbapersoontab: Persoonskenmerken van personen in de BRP.* Centraal Bureau Voor de Statistiek. https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/maatwerk-en-microdata/microdata-zelf-onderzoek-doen/microdatabestanden/gbapersoontab-persoonskenmerken-van-personen-in-de-brp

Centraal Bureau voor de Statistiek. (z.d.-d). *Hoogsteopltab: Hoogst behaald/gevolgd opleidingsniveau*. Centraal Bureau Voor de Statistiek. https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/maatwerk-en-microdata/microdata-zelf-onderzoek-doen/microdatabestanden/hoogsteopltab-hoogst-behaald-gevolgd-opleidingsniveau

Centraal Bureau voor de Statistiek. (z.d.-e). *Inpatab: Inkomen van personen*. Centraal Bureau Voor De Statistiek. https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/maatwerk-en-microdata/microdata-zelf-onderzoek-doen/microdatabestanden/inpatab-inkomen-van-personen

Centraal Bureau voor de Statistiek. (z.d.-f). *Microdata: Zelf onderzoek doen*. Centraal Bureau Voor de Statistiek. https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/maatwerk-en-microdata/microdata-zelf-onderzoek-doen#:~:text=Microdata%20zijn%20koppelbare%20data%20op,zelf%20statistisch%20onderzoek%20kunnen%20doen

Centraal Bureau voor de Statistiek. (z.d.-g). *Niet-uitkeringsgerechtigde (in het kader van de Participatiewet)*. Centraal Bureau Voor de Statistiek. https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-

diensten/methoden/begrippen/niet-uitkeringsgerechtigde--in-het-kader-van-de-participatiewet--

Centraal Bureau voor de Statistiek. (z.d.-h). *Ouderen*. Centraal Bureau Voor de Statistiek. https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/leeftijd/ouderen#:~:text=In%20welke%20gemeenten%20wonen%20veel,bijvoorbeeld%20voor%20werk%20of%20opleiding

Centraal Bureau voor de Statistiek. (z.d.-i). *Secmbus: Personen sociaaleconomische categorie*. Centraal Bureau Voor de Statistiek. https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/maatwerk-en-microdata/microdata-zelf-onderzoek-doen/microdatabestanden/secmbus-personen-sociaaleconomische-categorie

Centraal Bureau voor de Statistiek. (z.d.-j). *Spanning op de arbeidsmarkt*. Centraal Bureau Voor de Statistiek. https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-arbeidsmarkt/spanning-op-de-arbeidsmarkt

Centraal Bureau voor de Statistiek. (z.d.-k). *Stedelijkheid (van een gebied)*. Centraal Bureau Voor De Statistiek. https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/begrippen/stedelijkheid--van-een-gebied--

Centraal Bureau voor de Statistiek. (z.d.-l). *Werkloze beroepsbevolking.* Centraal Bureau Voor De Statistiek. https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/begrippen/werkloze-beroepsbevolking

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2018, 9 maart). *Meeste uitwonende studenten in Wageningen en Groningen*. Centraal Bureau Voor de Statistiek. https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2018/10/meeste-uitwonende-studenten-in-wageningen-en-groningen

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2023a, juli 3). Arbeidsmigrant van buiten de EU vaak een mannelijke kennismigrant. *Centraal Bureau Voor de Statistiek*. https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2023/27/arbeidsmigrant-van-buiten-de-eu-vaak-een-mannelijke-kennismigrant

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2023b, 5 december). Mensen met herkomst buiten Nederland wonen vooral in Randstad en grensregio. *Centraal Bureau Voor de Statistiek*. https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2023/49/mensen-met-herkomst-buiten-nederland-wonen-vooral-in-randstad-en-grensregio

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2023c, maart 7). Verdeling werk en zorg tussen vaders en moeders vaak anders dan gewenst. *Centraal Bureau Voor de Statistiek*. https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2023/10/verdeling-werk-en-zorg-tussen-vaders-en-moeders-vaak-anders-dan-gewenst

ChatGPT (2024) gebruikt voor spelling check op bepaalde stukken tekst.

Cislaghi, B., & Heise, L. (2020). Gender norms and social norms: differences, similarities and why they matter in prevention science. *Sociology of health & illness, 42(*2), 407-422.

Clark, A. E. (2003). Unemployment as a social norm: Psychological evidence from panel data. *Journal of labor economics, 21(2),* 323-351.

De Vries, R., Pleijers, A., Hartgers, M. (2019, 17 november). *Mbo-schoolverlaters vanuit de bbl op de arbeidsmarkt*. Centraal Bureau Voor de Statistiek. https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2019/mbo-schoolverlaters-vanuit-de-bbl-op-de-arbeidsmarkt?onepage=true

Doppelt, R. (2019). Skill flows: A theory of human capital and unemployment. *Review of Economic Dynamics, 31*, 84-122.

Ekamper, P., & van Nimwegen, N. (2018). Vergrijzing. *Demos: bulletin over bevolking en samenleving*, 34(6), 5-7.

Evans, A. (2019). How cities erode gender inequality: A new theory and evidence from Cambodia. *Gender & Society*, *33*(6), 961-984.

Faggian, A., Modrego, F., & McCann, P. (2019). Human capital and regional development. *Handbook of regional growth and development theories, 149*-171.

Goldin, C. (2024). Human capital. *In Handbook of cliometrics* (pp. 353-383). Cham: Springer International Publishing.

Granovetter, M. S. (1973). The strength of weak ties. *American journal of sociology, 78(6*), 1360-1380.

Groningen. (2024, 1 maart). *Re-integratieverordening Participatiewet Groningen 2024*. Lokale Wet- en Regelgeving. https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR715280/1

Huberman, M., & Minns, C. (2007). *The times they are not changin': Days and hours of work in Old and New Worlds, 1870–2000.* Explorations in Economic History, 44(4), 538-567.

Jennissen, R. P. W. (2013). *De instroom van buitenlandse arbeiders en de migratiegeschiedenis van Nederland na 1945.* Justitiële verkenningen, 39(6), 9.

Kalantari, M. (2021). Intersectional Homophily: A New Measure of Multi-Dimensional Homophily in Social Network. In *Academy of Management Proceedings* (Vol. 2021, No. 1, p. 14052). Briarcliff Manor, NY 10510: Academy of Management.

Kooiman, N. (2020, 3 november). *Een analyse van het verhuisgedrag van zestigers*. Centraal Bureau Voor de Statistiek. https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2020/een-analyse-van-het-verhuisgedrag-van-zestigers?onepage=true

Kooiman, N., Latten, J., & Bontje, M. (2018). Human capital migration: A longitudinal perspective. *Tijdschrift voor economische en sociale geografie*, *109*(5), 644-660.

Kröner, L., Mazrekaj, D., van der Lippe, T., & Poortman, A. R. (2024). Profiles Among Women Without a Paid Job and Social Benefits: An Intersectional Perspective Using Dutch Population Register Data. *Social Policy and Administration. Advance online publication*. https://doi.org/10.1111/spol.13080

Latten, J., Das, M., & Chkalova, K. (2008). De stad Groningen als roltrap van Noord-Nederland. *Bevolkingstrends*, *2*, 52-59.

Logo Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (2023, 19 september). *Arbeidsmarktpositie van studenten uitgestroomd uit het voltijd hoger beroepsonderwijs.* Hoger Onderwijs | OCW in Cijfers. https://www.ocwincijfers.nl/sectoren/hoger-onderwijs/kwaliteit/onderwijs-en-arbeidsmarkt/kwantitatieve-aansluiting-op-de-arbeidsmarkt/arbeidsmarktpositie-uitstromers-hbo#:~:text=Van%20de%20totale%20uitstroom%20van,associate%20degree%20had%2089%25%20werk

MacKay, J. I. A. (2021, August 1). *Correlation*. Pressbooks. https://open.ocolearnok.org/psycstats/chapter/chapter-16-correlation/

McPherson, M., Smith-Lovin, L., & Cook, J. M. (2001). Birds of a feather: Homophily in social networks. *Annual review of sociology*, 27(1), 415-444.

Ministerie van Algemene Zaken. (2023, 28 maart). *Niet-gebruik inkomensondersteunende regelingen SZW*. Kamerstuk | Rijksoverheid.nl. https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/03/28/synthesestudie-niet-gebruik-inkomensondersteunende-regelingen

Ministerie van Algemene Zaken. (2024a, januari 30). *Hoe wordt de hoogte van mijn bijstandsuitkering berekend?* Rijksoverheid.nl. https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bijstand/vraag-en-antwoord/hoe-hoog-is-mijn-bijstandsuitkering

Ministerie van Algemene Zaken. (2024b, maart 14). *Wat zijn mijn rechten en plichten in de bijstand*? Rijksoverheid.nl. https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bijstand/vraag-en-antwoord/wat-zijn-mijn-rechten-en-plichten-in-de-bijstand

Ministerie van Justitie en Veiligheid. (2020, 16 december). *Dalende trend zichtbaar in illegalenschattingen*. Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl. https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/12/16/dalende-trend-zichtbaar-in-illegalenschattingen

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. (2022a, 5 juli). *Niet-gebruik van de algemene bijstand.* Rapport | Nederlandse Arbeidsinspectie. https://www.nlarbeidsinspectie.nl/publicaties/publicaties/2021/06/16/niet-gebruik-van-de-algemene-bijstand

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. (2022b, oktober 6). *Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.* Rijksoverheid.nl. https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-sociale-zaken-en-werkgelegenheid

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2023, 8 februari). *Eens deeltijd, altijd deeltijd. Waarom vrouwen in deeltijd blijven werken als ze "uit" de kleine kinderen zijn*. Publicatie | Sociaal en Cultureel Planbureau. https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2022/09/28/eens-deeltijd-altijd-deeltijd.-waarom-vrouwen-in-deeltijd-blijven-werken-als-ze-uit-de-kleine-kinderen-zijn

Naturalisatiedienst, I. E. (2024, 1 januari). *Inkomenseisen normbedragen*. IND. https://ind.nl/nl/inkomenseisen-normbedragen#aanvraag-voor-een-verblijfsvergunning-onbepaalde-tijd

OECD (2012), Redefining "Urban": A New Way to Measure Metropolitan Areas, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/9789264174108-en

Putnam, R. D. (2000). Bowling alone: The collapse and revival of American community. *Simon Schuster*.

Raad, S. E. (2019). *Effecten van technologisering op de arbeidsmarkt*. Kennisdocument. Den Haag: SER.

Roes, T. H. (2002). Sociale cohesie en sociale infrastructuur.

Sato, Y., & Zenou, Y. (2015). How urbanization affect employment and social interactions. *European Economic Review, 75*, 131-155.

Scarborough, W. J., & Sin, R. (2020). Gendered places: The dimensions of local gender norms across the United States. *Gender & Society, 34(*5), 705-735.

StatLine - Bevolking; kerncijfers. (n.d.). StatLine. https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85496NED/table?ts=1738259967974

Stockdale, A. (2006). Migration: Pre-requisite for rural economic regeneration?. *Journal of rural studies*, *22*(3), 354-366.

Tijdens, K. (2006). *Een wereld van verschil: arbeidsparticipatie van vrouwen 1945-2005*.

Trimble, L. B., & Kmec, J. A. (2011). The role of social networks in getting a job. *Sociology Compass, 5(*2), 165-178.

Turrell, A., Speigner, B., Djumalieva, J., Copple, D., Thurgood, J., Bank of England, & Nesta. (2018). *Using job vacancies to understand the effects of labour market mismatch on UK output and productivity.* https://www.bankofengland.co.uk/-/media/boe/files/working-paper/2018/using-job-vacancies-to-understand-the-effects-of-labour-market-mismatch-on-uk-output.pdf

van Dijk, J. (2001). *Arbeidsmarkt en regio*. Rijksuniversiteit Groningen.

Wanberg, C. R., Hough, L. M., & Song, Z. (2002). *Predictive validity of a multidisciplinary model of reemployment success.* Journal of applied psychology, 87(6), 1100

WERKbedrijf. (2021, 16 september). *Dashboard Spanningsindicator*. https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards/spanningsindicator

Wetten.nl - regeling - Participatiewet - BWBR0015703. (2024, 1 januari). https://wetten.overheid.nl/jci1.3:c:BWBR0015703&hoofdstuk=1¶graaf=1.2&artikel=8a&z=2024-01-01&g=2024-01-01

Winefield, A. H., Tiggemann, M., Winefield, H. R., & Goldney, R. D. (1991). *Social alienation and employment status in young adults*. Journal of Organizational Behavior, 12(2), 145-154.

Winters, J. V. (2011). Human capital, higher education institutions, and quality of life. *Regional Science and Urban Economics, 41(5*), 446-454.

Bijlage: Commands

In deze bijlage staan de commands die gebrukt zijn voor de analyses. Hierin staan de commands voor de bivariate en univariate statistieken. Ook zijn hier de commands van de regressie analyses te vinden. De complete output van deze syntax kan op aanvraag worden gestuurd. Tevens wordt ook naar de extra bijlage aldus de output van de analyses verwezen in de tekst.

```
clear all

cd "H:\Tobi\Datasets kopie"


/*

Datasets gebruikt: gba_gemeente (eerder bewerkte dataset), SECMBUS2022V1, GBAPERSOON2022TABV1, INPA2022TABV2, HOOGSTEOPLTAB.


gba_gemeente

In de data staat wanneer een persoon in een bepaalde gemeente gewoond heeft. HIer punt opname gedaan 01-01-2022. Daarbij alleen mensen behouden die in arbeidsmarktregio Groningen noord-Drenthe wonen. Daarbij dummy gemaakt voor stedelijk en landelijk begied wonen. Waarbij stedelijk=1 : AA en Hunze, assen, eemsdelta, groningen, het hogeland, noorderveld, pekala, tynaarlo, veendam en westerkwartier. Landelijk=0: 1952 Midden groningen, 1895 oldambt, 37 stadskanaal en 1950 westerwolde.


SECMBUS2022V1

Bij de sociaal economische status kijk ik naar een punt opname op 01-01-2022 op dit moment kijk ik wat van een persoon zijn sociaal economische status is.

hierbij houdt ik alleen mensen in de dataset die werklooszijn of nugger. nugger=1 overig en niet school gaand. geen inkomen werkloos= 0 ontvanger werkloosheidsuitkering en ontvanger bijstandsuitkeirng  sociale voorzieningen overig. rest van de personen uit de data.


GBAPERSOON2022TABV1

Leeftijd en sekse staan in deze dataset en woorden gekoppeld aan de vorige datasets man= 0 vrouw=1. Ook voor leeftijd wordt gekeken naar de leeftijd op 01-01-2022. Hierbij worden alleen mensen meegenomen die ouder zijn dan 18 en jonger dan 66 jaar en 4 maanden.


INPA2022TABV2.dta

Uit deze dataset wordt de variabele kostwinner gefilterd. HIer is een dummmy waar 1= kostwinner is met en zonder met partner en 0 =geen kostwinner.


HOOGSTEOPLTAB
```

Deze data set is gebruikt om de opleidingsniveau van individuen aan te duiden. 0 = (laag) geen startkwalificatie 1 = midden 2= hoog. (verlies 27% van de data omdat de dataset niet compleet is, maar staat nog wel in de data) probleem is dat deze dataset niet compleet is.

*/

use "H:\Tobi\Datasets kopie\FINALDATA.dta"

*Exporteren

log using "mijn_bestand_export_test.txt", text replace

*decriptieve statistieken

* univariate statistieken van dataset met deel onbekende opleidingnieveua en deel met onbekende variabelen eruitgehaald.

foreach var in dummy_var_Nugg opleidingsniveau sekse dummy_var_stedelijk dummy_var_Kostwinner {

tabulate `var'

}

summarize leeftijd

histogram leeftijd

foreach var in dummy_var_Nugg opleidingsniveau sekse dummy_var_stedelijk dummy_var_Kostwinner {

tabulate `var' if !missing(opleidingsniveau)

}

summarize leeftijd if !missing(opleidingsniveau)

histogram leeftijd if !missing(opleidingsniveau)

*bivariate statistieken hogere complete dataset en lagere aantal met missing

```
pwcorr dummy_var_Nugg opleidingsniveau_dummy2 opleidingsniveau_dummy3 sekse
dummy_var_stedelijk dummy_var_Kostwinner leeftijd, sig

pwcorr dummy_var_Nugg opleidingsniveau_dummy2 opleidingsniveau_dummy3 sekse
dummy_var_stedelijk dummy_var_Kostwinner leeftijd if !missing(opleidingsniveau), sig

*kruistabllen met afhankelijke variabele+ per gemeente

tab dummy_var_Nugg opleidingsniveau, cell

tab dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk, cell

tab dummy_var_Nugg dummy_var_Kostwinner, cell

tab dummy_var_Nugg sekse, cell

tab gemeentencode dummy_var_Nugg, cell


tab dummy_var_Nugg opleidingsniveau if !missing(opleidingsniveau), cell

tab dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk if !missing(opleidingsniveau), cell

tab dummy_var_Nugg dummy_var_Kostwinner if !missing(opleidingsniveau), cell

tab dummy_var_Nugg sekse if !missing(opleidingsniveau), cell

tab gemeentencode dummy_var_Nugg if !missing(opleidingsniveau), cell


/*

assumpties voor regressie.

Multicollineariteit (kijken naar sterke samenhang tussen 2 variabelen met VIF)

kijken naar outliers (getsandaardiseerde residuen, cooksD en leverage)

correct gespecificeerd model (goodness-of-fit test Hosmer-lemshow)

*/

regress dummy_var_Nugg opleidingsniveau_dummy2 opleidingsniveau_dummy3 sekse
dummy_var_stedelijk dummy_var_Kostwinner leeftijd, vce(cluster gemeentencode)

vif


regress dummy_var_Nugg opleidingsniveau_dummy2 opleidingsniveau_dummy3 sekse
dummy_var_stedelijk dummy_var_Kostwinner leeftijd

vif


predict stdresid, rstandard

list stdresid if abs(stdresid) > 2
```

```
predict cooksD, cooksd

predict leverage, hat

list cooksD leverage if cooksD > 4/ _N


predict residuals, residuals



* logistische regressie analyse voor mediatie en hele model

* leeg model met alleen nuggers erin

logit dummy_var_Nugg if !missing(opleidingsniveau), vce(cluster gemeentencode)

estat gof

eststo logistischeregressie_model1

eststo mediatie_model

logit dummy_var_Nugg if !missing(opleidingsniveau), or vce(cluster gemeentencode)

* model met tyoevoeging of men landelijk of stedelijk woont. (directe effect)

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk if !missing(opleidingsniveau), vce(cluster
gemeentencode)

estat gof

eststo logistischeregressie_model2

eststo mediatie_model2

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk if !missing(opleidingsniveau), or vce(cluster
gemeentencode)



* model waarbij stapgewijs variabelen worden toegevoeg tot uiteindelijk model. Op basis van
correlatie met nugger. met de log odds.

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk leeftijd if !missing(opleidingsniveau), vce(cluster
gemeentencode)

estat gof

eststo logistischeregressie_model3

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk leeftijd if !missing(opleidingsniveau), or vce(cluster
gemeentencode)
```

```
logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk leeftijd dummy_var_Kostwinner if
!missing(opleidingsniveau), vce(cluster gemeentencode)

eststo logistischeregressie_model4

estat gof

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk leeftijd dummy_var_Kostwinner if
!missing(opleidingsniveau), or vce(cluster gemeentencode)

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk leeftijd dummy_var_Kostwinner
opleidingsniveau_dummy2 opleidingsniveau_dummy3, vce(cluster gemeentencode)

eststo logistischeregressie_model5

estat gof

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk leeftijd dummy_var_Kostwinner
opleidingsniveau_dummy2 opleidingsniveau_dummy3, or vce(cluster gemeentencode)

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk leeftijd dummy_var_Kostwinner
opleidingsniveau_dummy2 opleidingsniveau_dummy3 sekse, vce(cluster gemeentencode)

eststo logistischeregressie_model6

estat gof

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk leeftijd dummy_var_Kostwinner
opleidingsniveau_dummy2 opleidingsniveau_dummy3 sekse, or vce(cluster gemeentencode)


esttab logistischeregressie_model1 logistischeregressie_model2 logistischeregressie_model3
logistischeregressie_model4 logistischeregressie_model5 logistischeregressie_model6 using
"Multilevel_analyse_stappen", replace title("Logitische_regressie")

esttab logistischeregressie_model1 logistischeregressie_model2 logistischeregressie_model3
logistischeregressie_model4 logistischeregressie_model5 logistischeregressie_model6 using
"Multilevel_analyse_stappen", append eform title("Odds_Logitische_regressie")
```

/* Mediatie

Modellen apart geschat op nug en waar je woont en variabele x als mediatie. MOdellen opleidingsniveau, leeftijd, dummy_var_Kostwinner en sekse.

Eerst effect X op M.

DanIndirecte effect op nugger via M.

Toetsing van inidrecte effect met bootsrap methode.

De log odds Van effecten

*/

logit opleidingsniveau_dummy2 dummy_var_stedelijk, vce(cluster gemeentencode)

estat gof

eststo verband_model0

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk opleidingsniveau_dummy2, vce(cluster gemeentencode)

estat gof

bootstrap, reps(5000): logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk opleidingsniveau_dummy2, vce(cluster gemeentencode)

eststo mediatiestart_model3a

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk opleidingsniveau_dummy2, or vce(cluster gemeentencode)

logit opleidingsniveau_dummy3 dummy_var_stedelijk, vce(cluster gemeentencode)

estat gof

eststo verband_model1

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk opleidingsniveau_dummy3, vce(cluster gemeentencode)

estat gof

bootstrap, reps(5000): logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk opleidingsniveau_dummy3, vce(cluster gemeentencode)

eststo mediatiestart_model3b

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk opleidingsniveau_dummy3, or vce(cluster gemeentencode)

table dummy_var_Nugg opleidingsniveau dummy_var_stedelijk

regress leeftijd dummy_var_stedelijk if !missing(opleidingsniveau), vce(cluster gemeentencode)

eststo verband_model2

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk leeftijd if !missing(opleidingsniveau), vce(cluster gemeentencode)

estat gof

bootstrap, reps(5000): logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk leeftijd if !missing(opleidingsniveau), vce(cluster gemeentencode)

eststo MediatieLeeftijd_model3

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk leeftijd if !missing(opleidingsniveau), or vce(cluster gemeentencode)

logit dummy_var_Kostwinner dummy_var_stedelijk if !missing(opleidingsniveau), vce(cluster gemeentencode)

estat gof

eststo verband_model3

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk dummy_var_Kostwinner if !missing(opleidingsniveau), vce(cluster gemeentencode)

estat gof

bootstrap, reps(5000): logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk dummy_var_Kostwinner if !missing(opleidingsniveau), vce(cluster gemeentencode)

eststo MediatieKostwinner_model3

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk dummy_var_Kostwinner if !missing(opleidingsniveau), or vce(cluster gemeentencode)

table dummy_var_Nugg dummy_var_Kostwinner dummy_var_stedelijk if !missing(opleidingsniveau)

logit sekse dummy_var_stedelijk if !missing(opleidingsniveau), vce(cluster gemeentencode)

estat gof

eststo verband_model4

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk sekse if !missing(opleidingsniveau), vce(cluster gemeentencode)

estat gof

bootstrap, reps(5000): logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk sekse if !missing(opleidingsniveau), vce(cluster gemeentencode)

eststo MediatieSekse_model3

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk sekse if !missing(opleidingsniveau), or vce(cluster gemeentencode)

table dummy_var_Nugg sekse dummy_var_stedelijk if !missing(opleidingsniveau)

*model met regressie verbanden verschillende afhankelijke variabelen.

esttab verband_model0 verband_model1 verband_model2 verband_model3 verband_model4 using "Multilevel_analyse_stappen", append title("Verbanden")

*model van logistische regressie

esttab logistischeregressie_model1 logistischeregressie_model2 mediatiestart_model3a mediatiestart_model3b MediatieLeeftijd_model3 MediatieKostwinner_model3 MediatieSekse_model3 using "Multilevel_analyse_stappen", append ci title("Mediatie_Logitische_regressie")

esttab logistischeregressie_model1 logistischeregressie_model2 mediatiestart_model3a mediatiestart_model3b MediatieLeeftijd_model3 MediatieKostwinner_model3 MediatieSekse_model3 using "Multilevel_analyse_stappen", append eform title("Odds_Mediatie_Logitische_regressie")

*mediatie zonder clustering

* leeg model met alleen nuggers erin

logit dummy_var_Nugg if !missing(opleidingsniveau)

estat gof

eststo mediatie_modelG

logit dummy_var_Nugg if !missing(opleidingsniveau), or

* model met tyoevoeging of men landelijk of stedelijk woont. (directe effect)

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk if !missing(opleidingsniveau)

estat gof

eststo mediatie_model2G

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk if !missing(opleidingsniveau), or

/* Mediatie

Modellen apart geschat op nug en waar je woont en variabele x als mediatie. MOdellen opleidingsniveau, leeftijd, dummy_var_Kostwinner en sekse.

Eerst effect X op M.

DanIndirecte effect op nugger via M.

```
Toetsing van inidrecte effect met bootsrap methode.
De log odds Van effecten
*/
logit opleidingsniveau_dummy2 dummy_var_stedelijk
estat gof
eststo verband_model0G
logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk opleidingsniveau_dummy2
estat gof
bootstrap, reps(5000): logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk opleidingsniveau_dummy2
eststo mediatiestart_model3aG
logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk opleidingsniveau_dummy2, or

logit opleidingsniveau_dummy3 dummy_var_stedelijk
estat gof
eststo verband_model1G
logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk opleidingsniveau_dummy3
estat gof
bootstrap, reps(5000): logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk opleidingsniveau_dummy3
eststo mediatiestart_model3bG
logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk opleidingsniveau_dummy3, or
table dummy_var_Nugg opleidingsniveau dummy_var_stedelijk

regress leeftijd dummy_var_stedelijk if !missing(opleidingsniveau)
eststo verband_model2G
logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk leeftijd if !missing(opleidingsniveau)
estat gof
bootstrap, reps(5000): logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk leeftijd if
!missing(opleidingsniveau)
eststo MediatieLeeftijd_model3G
logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk leeftijd if !missing(opleidingsniveau), or

logit dummy_var_Kostwinner dummy_var_stedelijk if !missing(opleidingsniveau)
estat gof
```

```
eststo verband_model3G

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk dummy_var_Kostwinner if !missing(opleidingsniveau)

estat gof

bootstrap, reps(5000): logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk dummy_var_Kostwinner if
!missing(opleidingsniveau)

eststo MediatieKostwinner_model3G

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk dummy_var_Kostwinner if
!missing(opleidingsniveau), or

table dummy_var_Nugg dummy_var_Kostwinner dummy_var_stedelijk if !missing(opleidingsniveau)


logit sekse dummy_var_stedelijk if !missing(opleidingsniveau)

estat gof

eststo verband_model4G

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk sekse if !missing(opleidingsniveau)

estat gof

bootstrap, reps(5000): logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk sekse if
!missing(opleidingsniveau)

eststo MediatieSekse_model3G

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk sekse if !missing(opleidingsniveau), or

table dummy_var_Nugg sekse dummy_var_stedelijk if !missing(opleidingsniveau)


*model met regressie verbanden verschillende afhankelijke variabelen.

esttab verband_model0G verband_model1G verband_model2G verband_model3G verband_model4G
using "Multilevel_analyse_stappen", append title("Verbanden")


*model van logistische regressie geen clustering

esttab mediatie_modelG mediatie_model2G mediatiestart_model3aG mediatiestart_model3bG
MediatieLeeftijd_model3G MediatieKostwinner_model3G MediatieSekse_model3G using
"Multilevel_analyse_stappen", append ci title("Mediatie_Logitische_regressie_geenclustering")

esttab mediatie_modelG mediatie_model2G mediatiestart_model3aG mediatiestart_model3bG
MediatieLeeftijd_model3G MediatieKostwinner_model3G MediatieSekse_model3G using
"Multilevel_analyse_stappen", append eform
title("Odds_Mediatie_Logitische_regressie_geenclustering")


log using "mijn_bestand_export_extra.txt", text replace
```

```
logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk leeftijd if !missing(opleidingsniveau), vce(cluster gemeentencode)

estat gof

eststo logistischeregressie_model3

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk leeftijd if !missing(opleidingsniveau), or vce(cluster gemeentencode)

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk leeftijd dummy_var_Kostwinner if !missing(opleidingsniveau), vce(cluster gemeentencode)

eststo logistischeregressie_model4

estat gof

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk leeftijd dummy_var_Kostwinner if !missing(opleidingsniveau), or vce(cluster gemeentencode)



logit dummy_var_stedelijk opleidingsniveau_dummy2 opleidingsniveau_dummy3

estat gof

eststo verband_model0G

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk opleidingsniveau_dummy2 opleidingsniveau_dummy3

estat gof

bootstrap, reps(5000): logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk opleidingsniveau_dummy2 opleidingsniveau_dummy3

eststo mediatiestart_model3aG

logit dummy_var_Nugg dummy_var_stedelijk opleidingsniveau_dummy2 opleidingsniveau_dummy3, or



*Exporteren

log close
```